Ի. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5199 — 8/21 ՄԱՐՏ 1903 — ՇԱԲԱԹ — 22 ԶԻԼՀԻՃՃԷ 1320 — Ի. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5199

درعلیه‌ده غلطه‌ده آره‌ولك غزته‌سی اداره‌خانه‌سنده

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Քամանճօ փողոց թիւ 8

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140 ղրշ.
» » » »	վեցամսեայ	70 »
» » » »	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 Ֆրն.
» » »	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փուլը 100 ղրուշի հաշուով։
Տեղական Թղթատարի ծախք բաժանորդաց կը վերաբերի։

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն։

20 ՓԱՐԱ 20

ՍՋ ՈՒ ՁԱԽ

ԳՐԱԿԱՆ ԲԱՐՔԵՐ

Հակաճառութեան մը, կարծիքի փոխանակութեան մը միջոցին մարդ երբ դիմացը ունենայ ընդդիմադիր մը՝ որուն փաստերուն լրջութիւնն ու խելացութիւնը տարակոյսէ վեր երեւան իրեն, բնականաբար դժգոհ մնալէ աւելի գոհ կը զգայ ինքզինքը։ «Գաղափարներու ընդհարումէն է որ լոյսը կը ծագի», կ'ըսէ ֆրանսական առած մը, եւ հարկ կա՞յ չնշելու թէ շատ ճշմարիտ առած մըն է ասիկա։ Ո՛ եւ է խնդրի մը մասին մարդ չի կրնար կատարեալ ուսումնասիրութիւն մը ըրած ըլլալ. որչա՛փ որ ալ խնամք տանի, միշտ այդ խնդրէն բան մը կը խուսափի իրմէ, եւ ահա այդ խուսափած կողմն է որ շատ հեղ երեւան կ'ելլէ հակաճառութեան մը, գաղափարներու փոխանակութեան մը միջոցին։

Այդ հակաճառութիւնը սակայն աշխարհի ամէնէն անտանելի բաներէն մէկը կը դառնայ, երբ մարդ իր դէմ կը տեսնէ բացարձակապէս տգէտ, անպիտան ընդդիմադիր մը՝ որ միշտ առանց փաստի կը խօսի, որ միշտ a priori կարծիքներ միայն ունի ամէն խնդրի մասին, որ իրմէ դուրս խելացութիւն չի ճանչնար, իր դատողութենէն տարբեր ճշմարտութիւն մը չուզեր ընդունիլ։ Այս կարգի հակաճառութեանց մէջ ընդհանրապէս խելացին, իրաւունք ունեցողն է որ կը ստիպուի տեղի տալ իր տգէտ, ու անիրաւ ընդդիմախօսին, որովհետեւ անոր կոյտ յամառութիւնը չունենալով՝ վերջ ի վերջոյ պժգանք կը զգայ ու կը քաշուի մէկ կողմ։ Եւ ռամիկին, անուսին աչքին՝ անիրաւը միշտ, ան է որ ամէնէն շուտ խօսքը կը կտրէ։

* * *

Գրականութեան մէջ մասնաւորաբար, ասիկա ամէնէն շատ կը պատահի։ Երկար ուսումնասիրութիւններ կ'ընես, կը տքնիս, կը քննես, փորձառութենէդ կ'օգտուիս, եւ հազարումէկ ճշդումներէ վերջ կարծիքդ կը յայտնես խնդրի մը մասին։ Իրաւ է, կը յոգնիս, բայց գոհ ես վերջապէս, որովհետեւ գոնէ կրնաս յաւակնիլ թէ ձեռքէդ եկած ամէն բան ըրած ես այդ գրական խնդրին նկատմամբ, նոր եւ ճշմարիտ բան մը ըսած ըլլալու համար։ Գոհ ես, որովհետեւ կրնաս հաւատալ թէ քու այդ աշխատութեանդ շնորհիւ պիտի կրնայ գրականութիւնը բան մը շահիլ։

Կը պատահի երբեմն որ քու հանած հետեւութիւններդ քննադատուին ա՛յն տեսակ անձերու կողմէ, որոնք իրենց անցեալով, իրենց տաղանդովը ու լրջութեամբ իրաւունք մը ունին այդ բանը ընելու։ Գրական հակաճառութիւն մը կը բացուի, մէկ կողմէ անոնք կը գրեն, մէկ կողմէ դուն, եւ արդիւնքը միշտ հաճելի կ'ըլլայ թէ՛ քեզի եւ թէ՛ անոնց համար միանգամայն։ Այդ հակաճառութեան միջոցին կամ դուն նոր բան մը կը սորվիս, եւ կամ եթէ խնդրոյ առարկայ նիւթին նկատմամբ ընդդիմախօսներդ նոր բան մը չունենան ըսելիք, գոնէ կը պարտաւորուիս աւելի ցայտուն, աւելի որոշ ու համոզիչ փաստերով պաշտպանել գաղափար մը՝ որուն յանգած էիր այնչափ աշխատութիւններով եւ յոգնութեամբ։ Երկու պարագային ալ՝ բացուած հակաճառութիւնը օգտակար կ'ըլլայ որչա՛փ քեզի՝ այնչափ մըն ալ այն գաղափարին՝ զոր կ'ուզես տարածել յօգուտ գրականութեան։

Բայց կը պատահի նաեւ որ օրին մէկը, այդ լուրջ, այդ խելացի եւ իրենց աշխատուած անցեալով յարգուած մարդոց տեղ՝ իբր ընդդիմախօս կ'ունենաս ա՛յն տեսակ անձեր, զորս բնաւ չես ճանչնար, որուն անունն իսկ քեզի անծանօթ է, եւ որոնք՝ չես հասկնար թէ ի՛նչպէս կուգան խառնուիլ գրական խնդրի մը՝ որուն նախ խելք չեն կրնար հասցնել, եւ որուն նկատմամբ տգէտ են ա՛յնչափ որչափ ծանօթ առածի մը համբաւաւոր կօշկակարը տգէտ՝ իր քննադատել ուզած նկարին նկատմամբ։ Չեմ ըսեր թէ հակաճառութեան մը մէջ մարդ իրաւունք ունի անպատճառ քամահրելու, արհամարհելու բոլոր անոնք՝ որոնք իրեն անծանօթ են, որոնց անունը տակաւին յայտնի անցեալ մը չէ ունեցած։ Բայց վերջապէս ո՛ եւ է մէկը որ այնչափ տքնութիւններով եւ ուսումնասիրութիւններով ինքզինքին տուած է գրական նիւթ մը ուսումնասիրելու պաշտպանելու իրաւունքը, բնականաբար կը սպասէ որ իր հակառակորդներն ալ աշխատութեան եւ ուսումնասիրութեան տալիք միեւնոյն իրաւունքն ստանալէ վերջ միայն փորձեն զինքը ջրել։

Եւ ահա այդ իրաւունքն է որ ընդհանրապէս չեն կրնար ցոյց տալ այս կարգի ընդդիմախօսներ։ Իրենց տիպարը Թուրգենիէֆ գիծերով նկարագրեց քիչ մը վերը։ Կամ մեքենաներ են՝ զորս ուրիշ ձեռքեր կը խաղցնեն ուզածնուն պէս, եւ կամ ամէնաողորմելի տգէտներ, ապուշներ նոյն իսկ, որոնք մէջտեղ կ'իյնան բան մըն ալ իրենք ըսելու համար, որոնք «այսինչին ըսածը սխալ է» կը պոռան, առանց աւելցնելու թէ ի՛նչո՛ւ սխալ է, եւ թէ ո՞րը պիտի ըլլար ճիշդը։ Ինչերնո՞ւն հոգ այս վերջին տեսակէտները։ Անգամ մը «սխալ է» ըսելով կը սկսին, եւ ա՛լ անկէ վերջ, իրենց յօդուածին իւրաքանչիւր տասը տողին մէջ, մէկ կամ երկու անգամ կրկնուած կը գտնէք այդ յիմար, այդ անիմաստ եւ անորակելի [illegible], տեսակ մը անքաղաքավար յամառութեամբ՝ որ քարն անգամ չպիտի կրնար անտարբեր թողուլ։

* * *

Մանաւանդ մեր մամուլին մէջ շատցած են այս տիպարները։ Թերթերու մէջ ծեծուած ամէն խնդրի մասին կարծիք կը յայտնեն, ու կը քննադատեն։ Ոմանք դպրոցէն նոր ելած են, եւ կամ բնաւ զարգացում չունին։ Բայց ատոնք պատճառներ չեն որ իրենց ուզածին պէս չվճռեն գրական, կրօնական, եկեղեցական, օրինական, իմաստասիրական, ուսուցչական ամէն խնդրի մէջ, յայտնելու համար կարծիք մը՝ որ ոչ մէկ հիմի վրայ գանգնուած է, որ ոչ մէկ բռնուելիք կողմ կը ներկայացնէ։

Գրականութեան ցեցերն են ասոնք, եւ չեմ գիտեր ինչո՞ւ մամուլը այնչափ գրկաբաց ներողամտութեամբ մը զանոնք կ'ընդունի։ Ատիկա իր յարգը, իր նշանակութիւնը կը պղտորցնէ, ատիկա իր ազդեցութիւնը կը չէզոքացնէ, կը կոտրէ, ատիկա վնաս կը պատճառէ գրականութեան, յաւակնոտներ կը ստեղծէ, ու տակաւին ի՛նչ որ կրնաք երեւակայել։

ԱՐԱՄ ԱՆՏՕՆԵԱՆ

ԱՌԱՆՑ ՉԱՓԻ

—Ով որ չափի կը դնէ իր խօսքերը—ըսած է Սողոմոն—աւելի արժանաւոր է քան այն որ մեծ գիւտ մը կ'ընէ։

Առանց եղած ըլլալու ոչ իմաստուն մը, ոչ խիստ չափաւոր խօսող մը, ներելի կը գտնեմ աւելցնել իմ կողմէս, իմ jugeotteովս, թէ շատ աւելի արժանաւոր գործ է շահիլ հանրութեան երախտագիտութիւնը, քան թէ օդին մէջ թռիլ արծիւի պէս, ծովուն վրայ քալել, երգել սոխակի պէս, վարդի պէս բուրել, լուսինը ըլլալ գիշերուան եւ ցերեկուան արեւը, ըլլալ կենդանութիւն, լոյս, աղբիւր, եւ դեռ ինչ որ կ'ուզէք որ ձեզի ներշնչէ անկիրթ երեւակայութեան մը բանաստեղծութիւնը։

Եթէ հարցնէիք թէ ի՛նչպէս կը շահուի հանրութեան երախտագիտութիւնը, պիտի պատասխանէի. անձնուէր գործունէութեամբ։ Աչքառու անձերու յիշատակէն՝ հանրութիւնը շատ աւելի բան պահած է, քան ուրիշներէն՝ որոնք ինքնասէր վարձատրութիւն մը ակնկալած են իրենց կեանքի ընթացքին մէջ։

—Գերազանցութիւնը, կ'ըսէ Սամիւէլ Միլլս, ծոյլերուն ստացուածքը չէ բնաւ։

Ծոյլ չըլլալ, աշխատիլ, եւ միայն գերազանց ըլլալու համար աշխատիլ. ահա՛ նպատակակէտը ճշմարտապէս մեծ մարդուն։ Թէ հանրութիւնը որքա՛ն գնահատեց զայն, թէ ո՛րչափ լաւ կշռեց անոր գործունէութիւնը, թէ ի՛նչպէս դատեց անոր գերազանցութիւնը, այս կէտերուն վրայ բոլորովին անտարբեր կը մնայ մեծսիրտ եւ բարձրոգի մարդը։

Ինչ վսեմ յիշատակարան, ո՞րքան անպաճոյճ հանգստարան սա Բանթէոնը՝ ուր յաւիտենականութեան մէջ անմռունչ կը ննջեն Ֆրանսայի արժանաւոր եւ հարազատ զաւակները։

Երեւակայեցէ՛ք, սակայն, Զոլա մը որ ծոյլ չէր, կատաղի աշխատող էր, գերազանց էր ինչպէս եւ ոչ մէկը, եւ դեռ չշնորհուեցաւ իրեն ան բարձրագոյն պատիւը, մարդկութեան երախտագիտութիւնը... պաշտօնապէս, անշուշտ։

Բայց, ինչպէս կ'ըսէ նոյն ինքն Զոլա, տխմարութիւնը եւ կեղծաւորութիւնն ալ յաւիտենական են։

Զոլայի բաղդին մասնակցողները պակաս եղած չեն Ֆրանսայի մէջ, եւ իբր օրինակ կրնան ցոյց տրուիլ Էքթօր Պէրլիօ, երաժշտութեան մէջ, Պալզաք՝ վիպագրութեան մէջ։

Առաջինը՝ 1848ին, կը գրէր իր մէկ բարեկամին, Լոնտոն.

— J'avais depuis longtemps fait mon deuil de la France.

Եւ ստուգիւ՝ գնաց Պէրլին, Լոնտոն, Բէթերսպուրկ, եւ հոն ստացաւ այն դափնիները՝ զոր Բարիզ զլացած էր իրեն, Պէրլիօ շատ գանգատեցաւ թէ հրապարակին վրայ տեղերը բռնուած էին, դառնացաւ միջակութիւններուն մղած պայքարէն, զզուեցաւ տեսնելով զանոնք՝ զիրար պաշտպանելու զբաղած. իրեն այնպէս թուեցաւ թէ «չուններու կերակուր»ի մը ականատես կ'ըլլար։

Բայց օր մը չանցաւ մտքէն անուանել ապերախտ Ֆրանսային, եւ ո՛չ իսկ կոշտ։ Գիտցաւ չափաւորել իր խօսքերը, չվիճեց արուեստագէտներու սովորական պայքարը՝ հանրութեան վեհ զգացումներուն հետ։

Գալով մարդկային կատակերգութեան հեղինակին, Պալզաքի, լսեցէ՛ք վայրկեան մը իր հին քննադատներուն վճիռները։

—Պալզաք չհնարեց նոր բան, վարպետութեամբ ծածկեց իր բանգողութիւնները. քերականութեան եւ համաձայնութեան տարրական ծանօթութիւններն անգամ չունէր. անարգ եւ զզուելի բարքեր նկարագրեց, միակ նպատակ ունենալով զազիր եւ չուայտական շահասիրութիւն մը, իրեն նկարագրած քաղաքակրթեալ վայրերուն քով՝ բոզատուները եւ պահակարանները (bagne) պիտի անուանուէին ապաստարաններ առաքինութեան, պարկեշտութեան, անմեղութեան. շատ չանցած՝ պիտի կարենար տանը պատուհանէն դիտել իր համբաւին դիակը՝ հրապարակային անարգանքի տրուած։

Ինչպէս կը յօրջորջէ այսօր Պալզաք, դիտէք արդէն, այսինքն՝

—Ամէնէն մեծ ֆրանսացի վիպագիրը։

Պալզաք շատ տառապեցաւ, միշտ աշխատեցաւ, գերազանց եղաւ կատարելապէս, եւ երբեք չամբաստանեց Ֆրանսացին՝ ապերախտութեան յանցանքով։

Թիէր, Կամպէթթա, Ժիւլ Ֆէրրի, Բօլ Պէր, իւրաքանչիւրը իր սահմանին մէջ գերազանց եղաւ, եւ վաստկեց իր գործունէութենէն ինչ որ կը նկատէր իբր իր պարտքը։ Ֆրանսայի ազնուագոյն զաւակները եղան։ Զինուորական ասպարէզին մէջ՝ Հօշ, Քլէպէր, Դիւկէքլէն, Լանն, Սուլթ, Մասսէնա, Միւռա, Օժէրօ, Նէյ, ասոնց ամէնքն ալ պարզ զինուորներ էին, եւ իրենց գերազանցութեամբը արժանացան պատույ աստիճաններու։

Եթէ անցնինք ուրիշ կարգի տաղանդներու,—բանաստեղծութիւնը, օրինակի համար—աղքատ համայնքի զաւակներուն մէջ գտնուեցան քանիներ՝ որոնք եղան անոր էն ջերմեռանդ եւ էն օժտուած պաշտօնեաները, ինչպէս Մարմոնթէլ, Ժ. Ժ. Ռուսսօ, Մոլիէռ։ Ազնուազարմ անձնաւորութեանց կարգը՝ տեսնուեցան Թիպօ, Լիւզինեան, Ռասէլ, Պլօնտէլ, Պասալէն, նորագոյն ժամանակներու մէջ, էն համեստ ընկերական դասակարգէն սերած մարդիկ, ինչպէս Պէռանժէ, որ դերձակ էր, Ռըպուլ՝ հացագործ, Ժասմէն՝ սափրիչ։ Պէռանժէ՝ ժողովրդի զաւակ, չչիկնեցաւ իր ծագումէն, հակառակը՝ հպարտութեամբ երգեց.

— Je suis vilain et très-vilain. (Շինական եմ եւ խիստ շինական)։

Մինչէ՝ որ իր երիտասարդութեանը մէջ եղաւ գրաշար մը, միւսին պէս, կ'ըսէր.

—Ծնայ, արեւէ զրկուած խոտի մը նման, Բարիզի քարայատակներուն միջեւ։

Ժողովրդի զաւակ՝ սրտին խորէն կը գրէր.

—Իմ երգերս իմ հոգիս են։

Անգլիա եւս ունեցաւ իր գործաւոր բանաստեղծները։ Պըռնս՝ հերկարար ծառայ, Գլէյր՝ շինական. Պլումֆիլտ՝ ագարակի ծառայ։ Դաննահիլ՝ ոստայնանկ, Գուպըր՝ կօշկակար, Պըրիչլի Բրինս՝ գործարանի աշխատաւոր։ Ասոնց վրայէն կը բարձրանայ Շէքսփիր՝ որուն հայրը մսավաճառ էր եւ արջառ բուծանող. կ'ըսուի թէ, պատանեկութեանը մէջ՝ ինք ալ բուրդ գզող եղած էր։ Ստոյգն ան է՝ թէ Շէքսփիր մէկէ աւելի արհեստ անցաւ, դերասան ըլլալէ առաջ։

Այսպիսի նշանաւոր անձերու ամէնքն ալ գերազանցութեան տենչացին, անխոնջ աշխատաւորներ եղան եւ իրենց ուղեղին ու ձեռքին գործունէութեան շնորհիւ՝ ճոխացան գործի մէջ։

Աւելցնենք նաեւ Կիֆֆորտի անունը. ան՝ ուրիշ դպրոց տեսած չէր, եթէ ոչ հնակարկատի մը կրպակը. սակայն եւ այնպէս եղաւ օր մը խմբագրապետ Քուարթըրլի Րըվիւին։ Հիւկ Միլլէր երկրաբանը՝ վարժարան բանալու համար աշխատեցաւ միմիայն Բրոմարթիի քարահանքի մը մէջ։

Ասոնցմէ եւ ոչ մէկը չփնտռեց ունայն փառք, ունայն համբաւ։

Սէրը, ըլլայ կնկան, ըլլայ արուեստի, պարտի ըլլալ յարատեւ կոյր, անձնուէր, անձնուրաց։ Ի՜նչ վսեմ զգացում է, բանաստեղծի մը համար մանաւանդ՝ սիրել այն յարկը՝ որուն տակ լոյս տեսաւ, այն պարտէզը՝ ուր խայտաց մանկութեանը մէջ. այն գիւղը՝ ուր ծառայեց եկեղեցին, աշակերտեցաւ դպրոցին, համակրեցաւ բնութեան հետ, սրտաբուխ զուարթութեամբ, անտառին մէջ, բլուրին վրայ, գետին եզերքը, դաշտերուն եւ մարգագետնին երփներանգ նկարին առջեւ։ Եւ յետոյ, իր բարեկամները, գիւղակիցը, ազգակիցը, այն համայն ընտանիքը՝ որուն արգանդին մէջ արգասաւորեցաւ եւ ուռճացաւ։ Ի՜նչ հաճոյական, ի՜նչ սրտագրաւ յիշատակներ, ի՜նչ յուզիչ պատմութիւններ՝ որոնք ժամանակով կ'ընդլայնին, կը ձեւաւորուին եւ կը մարմնաւորուին բանաստեղծին մէջ, կը կազմեն անոր հոգիին անբաժան տարրերը, սրտին թելերը թրթռացնող մեղեդիները։ Ո՜հ կը սիրեմ ըղձերգ հողմիկ,— Երբ դու փութաս ինծի գալու.— Ի պար, ի թռիչ, ի սոյլ մեղմիկ,— Այրած ճակտիս իմ այցելու։

Ըլլա՛յ քերթող, ըլլայ երաժիշտ, այսպէս գրողին հանդէպ միշտ երախտապարտութեամբ կը ղողայ մեր սիրտը, որուն մէկ նշան անհաւատարիմ թարգմանը եղաւ ան՝ որ առանց չափի, այսինքն՝ առանց խօսելու չափաւորութեան, մեր համայնքին երեսին զարկաւ.

—Հայը ապերախտ է միշտ։

Լաւագոյն էր ըսել թէ Հայը, ստուգիւ, բնաւ երախտապարտ չէ այնպիսի գրագէտներու համար, որոնք կ'ուրանան իրենց համեստ ծագումը, իրենց գիւղական յարկը, եկեղեցիին զանգակատունը, կը մոռնան իրենց ընկերային յիշատակները, կը յաւակնին ըլլալ ինչ որ չեն, կը պահանջեն մարմարիոնէ անդրիներ, պղինձէ կիսարձաններ. այժմէն կը զգչեն անդրշիրիմի սուտ համբաւ մը՝ որ այնքան շատ կը փախչի իրենցմէ, որքան շատ կը վազեն անոր ետեւէն։

Մեր արդի գրականութիւնը երկունքի մէջ է։ Անոնք որ այժմէն կը կորսնցնեն իրենց խօսելու, խորհելու եւ գրելու չափը, կը սայթաքին ի հարկէ, եւ ոչ ոք կ'արգահատի անոնց վրայ։

Du sublime au ridicule, il n'ya qu'un pas, ըսաւ Վիքթոր Իւկօ։

Բնաւ արժանիք չկայ ծիծաղելի ըլլալու ջանքին մէջ։ Գալով առանց չափի գրելու գործին, աս ալ քիչ կամ շատ ամենուն կարողութենէն վար չմնար, ապացոյց հետեւեալ տողերը, հակառակ իրենց շատ կանոնաւոր չափին, որ չտարբերիր հայ. չափէն.

Աղուոր ըսէ, քովէն անցիր ան խազալին՝ ուր չես հասնիր. — Զարակոչկոծ իմ խեղճ պուէտ։ Կ'ընես Ամրիկ... Ամերիկան,— Ուրիշ ինչե՞ր... ինչպէս պատմեմ... —Դեռ շատ կուզես հաց ու պանիր.— Որ յանգերը ձեռքիդ վայլեն, ինչպէս կըսուի... oui, comme un gant.

Սուրալով իբրեւ արծիւ, մռնչելով իբրեւ վիշապ՝ — Բագրատունին, ան մեծ մարդն, ամենքս ըրաւ երախտապարտ.— Իսկ ո. բոտալ երբ դու կարծես, քեզի կըսեն.— «Կըլլէր ես տալ...»— Պատգամներուդ ալ անտարբեր՝ քեզ կ'անուանենք անճարակ bard։

Քիչ մը դեռ լաւ ջանա սորվիլ մարդուն որպանըն Ասլան։— Աս չարժիլեր որ երազես դառնալ... ոչինչ կամ նկարիչ։— Բայց երբ տուայտիս յանգեր շինել, ներելի չէ ըլլալ... սափրիչ.— Ապա թէ ոչ, պիտի գոչենք. Qu'il est raseur! Que c'est sciant!։

ԳՐ. ՄԱԼԽԱՍ

ՕՏԱՐ ԷՋԵՐ

ԷՐՆԷՍԹ ԼԸԿՈՒՎԷ

Ֆրանսական Ակադեմին սուգի մէջ է տակաւին։ Համեմատաբար երիտասարդ ու նշանաւոր այն գիտունին մահէն յետոյ, որուն յուղարկաւորութիւնը դեռ նոր կատարեցինք, Ակադեմին կորսնցուց նաեւ իր երիցագոյն անդամը. պատուական մարդ մը եւ ընտիր պաշտօնակից մը՝ որուն հարիւրամեակը տօնել կը յուսար Ակադեմին։ Պ. Էրնէսթ Լըկուվէ մեռաւ անշշուկ, առանց տառապանքի. դոգցես ճակատագիրը մինչեւ վերջը ներողամիտ ըլլալ ուզեր այդ անձին, որ բարեհաճութեան ու բարութեան տիպարը եղած էր միշտ։

Այս մահուան լուրը մեծ ցաւ պիտի պատճառէ գրական աշխարհին մէջ։ Ամէն ոք վարժուած էր յարձակումներէ զերծ նկատել այդ համակրելի ու ժպտուն անձը, հաճոյալի իմաստասիրութեամբ յատկանշուած այդ դէմքը, որ ժամանակակից գրական պայքարներուն մէջ, տեսակ մը դատաւոր կը համարուէր. օրինակի համար խորհուրդ կու տար բարեկիրթ ըլլալ. եւ երիտասարդներուն կ'ուսուցանէր երիտասարդ մնալու արուեստը, արժանապատուութիւն, կամք, աշխատութիւն եւ կեանքի վրայ սէր ունենալու պայմանաւ։ Բայց չէր ընդունէր բանակռիւի հարուածները։ Ինք ալ իր սուգերը ու ցաւերը ունեցած էր։ Համակերպող արիութեամբ մը հանդուրժած էր օրերու բեռին։ Գիտէր թէ պէտք է սիրել, սիրուելու համար, եւ Սէն-Բռոի իր առանձնոցին մէջ, ինչպէս նաեւ Սէն-Մարք փողոցի իր բնակարանին մէջ, շրջապատուած էր սիրելի էակներէ՝ որոնց վրայ իբր հանի մը կը հսկէր հիանալի հոգածութեամբ մը։ Քաղցրօրէն խանդաղատած, իր երջանկութեան վրայ հիացիկ, դժբաղդութեանց առջեւ տխրաժպիտ, տարիներուն անցնիլը կը դիտէր, զորս առատաձեռնօրէն կը շնորհէր ճակատագիրը։

Առաջին յաջողութիւններ ունեցած է թատերական գործերու մէջ։ Լուիզ տը Լինիէրօլ անուն իր տռամը, ժամանակին, գրական մեծ եղելութիւն մը դարձաւ, որ շատ յուզեց ամբոխը։ Իր Պաթայլ տը Տամ սիրուն թատերախաղը Սքրիպի հետ գրեց, որուն ճարտարութիւնը չէ հինցած երբեք, ինչպէս նաեւ Ատրիէն Լըքուվրէօր՝ որ ժողովրդական մնացած է,—տեսակ մը Գամելիազարդ տիկին, ուր Սաքսոնիոյ Մօրիսը՝ խեղճ կատակերգակ դերասանուհիին մօտ կը կատարէ Արման Տիւվալի դերը։ Այդ թատերախաղին մէջ է որ Ռաշէլ, տիկին Սառա Պէրնար ու տիկին Պարթէ ծափեր խլեցին ամբողջ աշխարհի մէջ։ Սրտանց մը կը սիրէր Քոմէտի-Ֆրանսէզը եւ պէտք էր զայն մօտէն ընել, թէ ի՛նչպէս կը խօսէր անոր վրայ։ Թատրոնի [illegible] կենդանի տիպարն էր, եւ մարմնացումը՝ խորհրդաւոր, անսխալ հմտութեամբ լի մարդու մը։ Նշանաւոր արուեստագէտներու աւանդութիւնը, յիշատակները, ցուցումները եւ վերլուծումները կը յորդէին իր շրթունքներուն վրայ, թատերական փորձերուն առթիւ։ Ուրախութիւն կը պատճառէր—ինչպէս նաեւ դաս մը—այս հրաշալի խօսողին հետ կատարուած խօսակցութիւն մը։

Լաւ խօսակցող եւ ընթերցող մըն էր, բայց հիանալի ընթերցող մը. բրոֆեսօր ու խօսելավարժութեան արուեստին առաքեալ մըն էր ան, որ ըմբռնելու եւ ըմբռնել տալու արուեստն է իսկապէս։ Ով որ չէ լսած Պ. Լըկուվէի հրապարակախօսութիւնները Ժան Ռէյնոյի, Տանիէլ Մանէնի վրայ, տիպար բանախօսութեան մը վրայ գաղափար չի կրնար կազմել։ Այդ մասին կատարելութիւնն իսկ էր։ Իր խօսքերը հաճոյալից, յուզիչ ու գրաւիչ էին, ժուժկալ ու խորունկ պերճախօսութեամբ մը տոգորուն։ Բարեկամը եղած էր այն երկու մեծ մարդոց, որոնցմէ մէկը մեծ հայրենասէր, իսկ միւսը մեծ խորհող մըն էր։ Սիրցնել կու տար զանոնք։ Սիէլ է Թէրի հեղինակը կը ծանօթացնէր ամէն անոնց, որոնք չէին ճանչնար զայն, իսկ նոր հիացում մըն ալ կ'աւելցնէր Վենետիկի հերոսին նկատմամբ զգացուած հիացումներուն վրայ։

Ակադեմիին նիստերուն մէջ, հաճոյք մըն էր լսել զինքը, երբ խօսք կ'ուզէր ու ճառ մը կը պատրաստէր կատարեալ արուեստով մը։ Մեծ սրահին մէջ կեցած իր տեղը, յստակ ձայնով, ճշգրիտ բառերով ու կարճ շարժուձեւերով կը խօսէր, եւ մենք մօտէն կ'ընէինք զինքը։ Ամէնէն աւելի տիրապետողը, աշխուժն ու հաստատամիտն էր մեր մէջ։ Իր հեղինակութիւնը, հրապոյրէ ու համոզումէ ձեւացած, մեծ էր ինքնին։

Ինչպէ՞ս կարելի է այսքան քիչ բառերով ու այսքան քիչ ժամանակի մէջ, ցոյց տալ ամբողջ էութիւնը այս թատերագիրին՝ որ խորհող մը եղաւ, այս առաջին ֆէմինիստին՝ որ անկորնչելի գիրք մը յօրինեց, Իսթուար Մօրալ տէ Ֆամ, գործնականացուց իր գաղափարները, օրինակով քարոզեց, երբ, Սէվրի վարժարանին մէջ ուսուցիչ էր. հոն երջանիկ կը զգար ինքզինքը, բարիին ու գեղեցկին ճանչցնելու համար մանկամարդ աղջիկներու այդ հոգիները։ Միշտ երիտասարդ ու գործունեայ, միշտ ուրախութեամբ կը հեռանար Բարիզէն, երթալ իր դասախօսութիւնները ընելու համար։ Կը սիրէր խօսիլ Քորնէյլի, Ռասինի եւ Մոլիէրի վրայ, այն տղոց առջեւ, որոնք կեանքի մէջ մօտ պիտի գործէին. դասականներուն, զուտ ֆրանսական ցեղէ եղող նախնիքներուն մէջ կը գտնէր կեանքի հակիրճ բարոյականը։

Եւ եթէ պէտք ըլլար յատկանշել Պ. Լըկուվէն, իսկոյն պիտի ըսէի թէ անիկա բարոյախօս մը եղաւ ամէն բանէ առաջ,

---

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (7)

ԺՈՐԺ ՕՆԷ

ԿԵԱՆՔԻ ՊԱՅՔԱՐՆԵՐԸ

ԱԼՔՈԼԱՎԱՃԱՌԸ

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

Ա.

Թօրանոցը՝ Վէրնիէի տան ամէնէն քիչ կարեւորութիւն ունեցող մասը կը կազմէր։ Բայց Վէրնիէ իրական նախասիրութիւն մը ցոյց կուտար այդ առաջին ճարտարարուեստին նկատմամբ, որ աղբիւրը եղած էր իր բարգաւաճման։ Օպէրվիլիէի ու Մօրէի իր աշխատանոցներուն մէջ դրած էր մէկ մէկ ճարտարագէտ, ըմպելիներու պատրաստութեան գործին համար։ Բայց մերթ հետաքրքրութիւն զգալով թէ ի՛նչպէս կը պատրաստեն իր Ռուայալ Բարթ Ժոնը, գործարան կ'երթար եւ բոլոր աշխատանոցները աչքէ կ'անցընէր։

Բիւրեղեան աշխատանոցը կը մտնէր, նախնական նիւթերը կը քննէր, էթիքէթներու տպագրութիւնը կը զննէր, ապակեղէններու գործածոյթը աչքէ կ'անցընէր։ Մասնաւոր հաճոյք կը զգար իր կատարած այս այցելութիւններէն։ Հետզհետէ կ'երիտասարդանար Վէրնիէ ու բազմազբաղ մարդու իր յոխորտ պաղարիւնութիւնը կը ձուլուէր իր նախկին բարեմտութեան մէջ։ Թուրվիլի պողոտան բնակող Վէրնիէէն նորէն երեւան կուգար իր մէջ, այն որ արշաւապային խառնուրդ մը կը պատրաստէր նկուղին մէջ, կաթսայի մը ու խառնարանի մը միջոցաւ։

Վէրնի շատ փոխուած էր, թէ՛ ֆիզիքապէս եւ թէ բարոյապէս, որքան կարելի է մարդու մը կերպարանափոխութիւնը։ Կլորիկ, շիկամօրուս ու զանգուածներ նախկին Վէրնիէէն, որ թեւերը բաց իր յաճախորդներուն հետ կը ձնկէր, հիմա բարեկիրթ ու պաղարիւն ճենթլմէն մը դարձած էր. մարդոց հետ մտերմաբար չէր տեսնուէր եւ այն ատեն միայն կ'ընտելանար, երբ հաստատ ըլլար։ Այրի մնալէն յետոյ, ակումբ յաճախելու վարժութիւնը ստացաւ, ու տակաւ պերճանք ընելու հարկը զգաց։ Աղուոր ձիեր ու գեղեցիկ բնակարան մը ունէր Շան զ'Էլիզէի մէջ, ինքնաշարժ կառքերու եւ հեծելանիւներու ալ հետամուտ եղած էր։ Կ'ըսէին թէ սիրուհի մըն ալ ունէր՝ որ շատ սուղի կը նստէր իրեն։ Սակէ աւելին պէտք չկայ՝ որպէս զի հարուստ մարդ մը ամէնուն ուշադրութիւնը գրաւէ։ Ու Վէրնիէ-Մարէօլ — սովորութիւն եղած էր զանոնք կոչել իրենց առեւտրական տան անունով—որքան ալ հակամէտ չըլլար նորասիրութեան, ստիպուած էր համակերպիլ ընկերութեան այն պահանջումներուն, ուր կ'ապրէր։

Վէրնիէ յարաբերութիւն հաստատած էր քանի մը բարեկամներու հետ, որոնց համար մեծ գումարներ կը ծախսէր. ակումբի փայլուն անդամները յաճախ նիւթական մեծ պէտքեր կ'ունենան եւ դրամական փոքր միջոցներ։ Բայց Վէրնիէ-Մարէօլ հազար ֆրանքնոց ժպտուն պանքտոմսը ունէր, որով իր ընկերները արշաւներուն կը տանէր՝ երկու հազար ոսկինոց ինքնաշարժ կառքերու մէջ բազմած։ Վերջապէս՝ որսարան մը հաստատած էր Կուրնըվիլի մէջ, հազար հինգ հարիւր հեկթար տարածութեամբ. ամէն անգամ որ որսորդութեան ելլէին հոն, հինգ հարիւր կտոր որս կը զարնէին։ Կեանքի նմանօրինակ պարագաներու մէջ, երբ մարդ մը ո՛չ անհաճոյ է, ո՛չ անմիտ, ո՛չ լիրբ եւ ոչ ալ կասկածելի, իր փնտռածէն աւելի սեղանակիցներ կը գտնէ։ Հետեւաբար՝ Վէրնիէ-Մարէօլ շատ լաւ դիրք մը գրաւած էր աշխարհիկ կեանքին մէջ, երբ Օր. Վէրնըքուր տէ զ'Էսարի հանդիպած էր։ Այս վերջինը մայր մը միայն ունէր, որ Լօրէնի ազնուացեղ ձիերուն պէս յոխորտ էր. օրիորդ Վէրնըքուր մօրը հետ մէկտեղ լմնցնելու վրայ էր այն ճըղճիմ ժառանգութիւնը՝ զոր հայրը ձգած էր։ Այս վերջինը Մայէնի ծերակուտական եւ Բարիզի կոմսին քաղաքական դրասենեակին փոխ-դիւանապետ եղած էր։

Սէն-Ժէրմէն արուարձանին անխառն դրոշմը կը կրէին անոնք՝ յաչս Վէրնիէի, որ ատկէ աւելին չէր կրնար երազել։ Տովիլ տեղափոխուած ատեն՝ Վէրնիէ ծանօթացած էր այդ երկու կիներուն, որ, համեստօրէն կը բնակէին հեռաւոր փողոցի մը մէջ գտնուած բնակարանի մը միջնայարկը։ Անոնց կեանքը շատ պարզունակ էր տան մէջ, բայց անկէ դուրս վարած կեանքերնին՝ շատ փայլուն։ Օգոստոսէն, աշունէն մինչեւ իրիկուն, Տովիլի ազնուապետական շրջանակէն չէին բաժնուեր։ Լաւ կը վարուէին այդ կործանած կիներուն հետ, իբր թէ երբեմնի արք. շքեղութիւններէն ցոլք մը պահած ըլլային իրենց վրայ։

Ամուսնանալու մտադիր եղողները շատ չէին մօտենար անոր։ Հրապուրիչ Օր. Էմիլին Վէրնըքուր իր ազնուական բարեկամներուն զինանշաններով զարդարուն կառքերը կը բազմէր, դղեակներու որսորդութիւններուն կը մասնակցէր, գիշերները Բարիզի մէջ պարահանդէսներու ներկայ կը գտնուէր, բայց միշտ աղջիկ կը մնար։ Սկսած էին երեսին գոյները թարշամիլ ու դիմագիծերը բրտանալ։ Շատ գեղեցիկ էր տակաւին, բայց գեղեցիկ ըլլալէ դադրելու վրայ էր, երբ Վէրնիէ-Մարէօլի հանդիպեցաւ։

(Շարունակելի)

Մոնթէնի պէս ժպտուն բարոյախօս մը, բայց Մոնթէնը մը որ թրծուած է Մարկոս Աւրելիոսը․ ժպտելու ճաշակը ունէր, բայց ամէն բանէ աւելի պարտականութեան զգացումը։ «Ըրէ՛ ինչ որ կը պարտիս»ը իր կեանքին կանոնը եղած էր։ Այս պատուական մարդը դարու մը միջոցին ըրաւ այն ամէն ինչը՝ զոր պարտք կը զգար ընել։ Իր ապրած դարու մը կեանքը բարիքի նուիրուած էր։ Իբր պատկառելի նախագահ մը, Էրնէսթ Լըկուվէ կը հիանար հիններուն վրայ եւ կը սիրէր նորերը։

Ահա ինչո՛ւ համար կը սիրէին զինքը եւ ինչու ամէնքս ալ ցաւ կը զգանք անոր մահուան վրայ։ Դեռ ամիս մը առաջ, լուսանկար մը տուած էր ինծի, որ զինքը կը ներկայացնէր սուսերամարտիկի ձեւով․ այդ թանկագին լուսանկարին տակ գրուած էր․ «Իմ սիրելի բարեկամիս Ժ․ Ք․, որ ինծի այնքան օգնեց՝ իմ ըրած յարձակումներուս մէջ։» Շատ յարձակումներ ընելու պէտք չունեցաւ, որովհետեւ կեանքը ներողամիտ եղաւ իրեն եւ օգնելու հարկ չմնաց իմ կողմէս։

Այսօր տխրութիւն պիտի տիրէ մեր հին լիսէին մէջ, որ ընդհուպ պիտի տօնէր իր հարիւրամեակը, իր նախագահութեամբ։ Պուրպոն-Պոնաբարթ—Քոնտորսէ լիսէին տօնը իրը պիտի ըլլար․ ան մեր երէցն էր, Ակադեմիին երէցը, Կաճառին երէցը, թատերագիրներու երէցը, զինավարժութեան երէցը․ բոլոր նախկին աշակերտները խանդավառութեամբ պիտի ընդունէին զինքը։

Ալ աւելի տխրութիւն պիտի տիրէ անոնց միջեւ, որոնք զինքը կըպարուրէին այնքան սրտայոյզ սիրով մը—որոնց ներկայութեամբ ինք ալ հոգածութիւն կը ցուցնէր— այն նահապետական ընտանիքին մէջ, ուր կը տիրապետէր պապին ժպիտը եւ որ այսօր կուլայ արի կնոջը ու պատուական աղջկան շուրջը բոլորած, որ իր կեանքը նուիրեց սիրեցեալ հօրը։

ԺԻՒԼ ՔԼԱՐԹԻ

ԳԻՏԱԿԱՆ ՆՕԹԵՐ

ԿԵՆԴԱՆԱԿԱՄԱՐ ԿԱՄ ԶՕԴԻԱԿՈՍ

Օրացոյցներու եւ տարեցոյցներու մէջ, իւրաքանչիւր ամսոյ գլուխը կը տեսնենք մարդերու, կենդանիներու եւլն․ պատկերներ, եւ անտարակոյս մեզմէ շատերը լաւ չեն գիտեր անոնց նշանակութիւնը։ Ֆրանսացի հեղինակի մը՝ Պ․ Բօթէքսի մէկ երկասիրութենէն (*) կը քաղենք հետագայ շահեկան ծանօթութիւնները․—

Եգիպտացիներուն կը վերագրուի կենդանակամարին կամ զոդիակոսին հնարումը։ Անոնց մօգերը, երեւակայելով թէ երկիրս անշարժ էր եւ թէ արեւը կը դառնար անոր շուրջը, կարծեցին տեսնել թէ իր ընթացքին մէջ ինչ ինչ կենդանակերպերէ կ'անցնէր։ Տասներկու կենդանակերպ ընտրեցին, ու զանոնք պատկերացուցին այնպիսի նշաններով զորս եւ յարաբերեցին զանազան եղանակներու։

Հեղինակներէն ոմանք կը պնդեն թէ այս նշաններուն տրուած անուններն ի հնումն կ'ակնարկէին Նեղոսի պատճառած պարբերական ողողումներուն, հողագործական աշխատանքներու եւլն։ Այսպէս, կ'ըսեն, պատկերելու համար ամառնային արեւադարձը, եղանակ մը՝ ուր արեւն իր ընթացքին ամենաբարձր կէտին վրայ կը գտնուի, ընտրեցին Այծեղջիւրը, վասն զի այծերն ախորժ կը զգան բարձրադիր տեղերու վրայ կենալէ, ու ձկան պոչ մը տուին անոր՝ պատկերելու համար Նեղոսի յորդումը, որ պիտի սկսէր ընդհուպ (յուլիսի կէսին միջոցները)։

Ողողումը, որ լիակատար է օգոստոսի մէջ, պատկերացուեցաւ Ջրհոսով (մարդ կամ տղայ՝ որուն բռնած սափորէն ջուր կը հոսի)։

Սեպտեմբերի մէջ, Ձուկը պատկերացուց երկրին ընկլուզումը։

Հոկտեմբերի համար Խոյը նշանակեց թէ, ջուրերը նուազած ըլլալով, ոչխարներու հօտերը կրնային ազատօրէն ճարակել։

Նոյեմբերի մէջ, Ցուլն ընտրուեցաւ՝ պատկերացնելու համար արօրադրութեան կամ հերկի աշխատանքները։

Երկաւորը կամ Ուլերը (սկզբնապէս՝ Երկաւորը կը պատկերացուէր երկու ուլերով), բեղմնաւորութեան խորհրդանշակ, նշանակեցին դեկտեմբերի մէջ՝ ընծիւղումի ժամանակը։

Ձմեռնային արեւադարձը (արեւուն դէպ ի բարձրագոյն կենդանակերպերն ըրած վերադարձը) պատկերացնելու համար յունուար ամիսը նշանակեցին Խեցգետինով, վասն զի այս կենդանիին քալուածքը դանդաղ ու յետախաղաց են։

Առիւծը գործածուեցաւ իբր խորհրդանիշ արեգակին՝ փետրուարի մէջ ունեցած ջերմութեան, ու բոյսերուն այդ ժամանակ ունեցած ժիրաժիր աճումին։

Կոյս մը կամ դեռատի աղջիկ մը հանդերձ հասկով մը՝ կ'աւետէր մարտի մէջ հունձքի ժամանակը։

Գիշերահաւասարը, կամ ցերեկներուն ու գիշերներուն հաւասարութիւնը, ապրիլի սկիզբը, նշանակուեցաւ Կշիռով մը։

Մայիսի մէջ, թունաւոր Կարիճը յիշեցուց այն տարափոխիկ ախտերը՝ որոնք կը ծագին տօթագին ջերմութիւններէն ու Եթովպիոյ հովերէն։

Վերջապէս, նետով մը զինուած Աղեղնաւորը, որ կը հետապնդէ կարճ մը, խորհրդապատկերն եղաւ հիւսիսային հովերուն, որոնք միշտ անվրէպ կը փչեն յունիսի մէջ, եւ հարաւային հովերն ետ մղելով՝ կը հալածեն վտանգաւոր գոլորշիներն ու կ'առողջացնեն օդը։

Զոդիակոսի տասներկու կենդանակերպերու մասին տրուած այս մեկնութիւնը ենթադրել պիտի տար, թէ զանոնք երեւակայողներն անյիշատակ դարու մը մէջ ու ներկայէն տարբեր կլիմայի մը տակ կ'ապրէին։ Ինչ ալ որ ըլլայ, ահա թէ այս կենդանակերպերն ինչպէս պիտի բացատրուին մեր օրացոյցին ու մեր եղանակներուն յարաբերութեամբ։

Ջրհոսը (Verseau, արբ. Տէլվ) կը յիշեցնէ յունուարի անձրեւները։

Փետրուարի մէջ, Ձուկը (Poissons, արբ. Հութ) կը նշանակէ ձկնորսութեան ժամանակը, վասն զի այդ ատեն ձուկերը փափկամիս ու առատ կ'ըլլան։

Մարտ կը պատկերացուի Խոյով (Bélier, արբ. Համէլ) մը, Ապրիլ՝ Ցուլով (Taureau արբ. Սէվր) մը, Մայիս՝ Երկաւորով (Gémeaux, արբ. Ճէվզա) կամ Ուլերով (chevreaux), վասն զի այս երեք ամիսներուն մէջ կը ծնին ամէնէն աւելի գառներ, հորթեր եւ ուլեր։

Յունիսի կը համապատասխանէ Խեցգետինը (cancer, արբ. Սէրէթան), ակնարկելով արեւուն շարժումին, վասն զի արեւը կը թուի յետախաղաց շարժում մը ընել՝ երկար ցերեկները կը սկսին կարճնալ։

Յուլիս կը պատկերացուի Առիւծով (Lion, արբ. Էսէտ) մը, որուն ոյժը կը յիշեցնէ այդ ատեն զգացուած սաստիկ ջերմութիւնները։

Օգոստոսի մէջ, Կոյսը (Vièrge, արբ. Սիւմպիւլէ) հասկ ի ձեռին՝ կը յայտնէ հունձքը։

Սեպտեմբերի Կշիռը (Balance, արբ. Միզան) կը նշանակէ աշնանային գիշերահաւասարը, որ տեղի կ'ունենայ այդ ամսուան 11/24ին։

Հոկտեմբերի օդին վնասակարութենէն յառաջ եկած հիւանդութիւններուն բերմամբ, այս ամսուան կենդանակերպը կոչուած է Կարիճ (Scorpion, արբ. Ագրէպ), վասն զի այս կենդանին շատ թունաւոր է։

Նոյեմբեր, որ որսորդութեան ժամանակն է, իբր խորհրդանիշ առացած է Աղեղնաւորը (sagittaire, արբ. Գավս)։

Վերջապէս, որովհետեւ Դեկտեմբերի մէջ արեւը կը թուի վերստանալ իր վերելակի շարժումը, այս ամիսը կը պատկերացուի Այծեղջիւրով (Capricorne, արբ. Ճէտի) կամ այծով, կենդանի մը որ կ'ախորժի վեր մագլցելէ։

Կարին Ա. Ն. Թ.

Արտաքին Լուրեր

ՌՈՒՍԵՐԸ ՄԱՅՐԱԳՈՅՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ

Մեծ զօրութենութիւն Բորթ-Արթուրի մէջ․— Անառիկ ամրոց մը․— Ճաբոնի յոյսերը․— Տալնիի նաւահանգիստը։

Լոնտոն, 16 մարտ․— Թայմզ այս առտուան իր թիւին մէջ կը հրատարակէ Բէքինի իր թղթակցին մէկ ընդարձակ նամակը, Մայրագոյն Արեւելքի մէջ ռուսական գործունէութեան նկատմամբ։ Աւասիկ քանի մը շահեկան քաղուածներ․

«Բորթ-Արթուրի մէջ է որ ռուսական գործունէութիւնը իր վերջին աստիճանին կը հասնի։ Ռուսերը կը յայտարարեն թէ հիմակ այդ ամրոցը առնառիկ է։ Անոր պաշտպանութեան բնական միջոցները աւելի ամրացած են բարձունքներուն վրայ ալ թնդանօթներ դրուած են։ Ամրոցներուն մէջ գիշեր ցորեկ կ'աշխատին։ Ռուսերը Բորթ-Արթուր փոխադրեցին Թիէն-Ջինի ընդարձակ զինարանին ամբողջ պարունակութիւնը, որ դաշնակից տէրութեանց ձեռքը ինկած կողոպուտներուն ամէնէն թանկագինն է։ Շոգենաւ մը, ամիսներով, Թանկ-Ռուի եւ Բորթ-Արթուրի միջեւ երթեւեկեց՝ ռուսական ամրոցը փոխադրելու զինարանին մէջ գտնուած բոլոր թնդանօթները եւ ռազմամթերքները։ Աշխատութիւնները առաջ կը տարուին անլուր կորովով։ Ռուս գործաւորներէն զատ, կան քառասունհինգ հազար չինացի գործաւորներ, ամէնքն ալ հուժկու մարդեր՝ Զան-Թունկէն բերուած։ Միլիոնաւոր րուպլիներ կը ծախսուին։ Առեւտրական բոլոր գլխաւոր տուները գերմանական են, մինչեւ նաւահանգստին, եթէ ոչ նահանգին, ամէնէն հարուստ մարդն է Ջինացի մը՝ Չի-Ֆու-Թայ։ Ամերիկեան երկու կարեւոր վաճառատուններ ալ կան։ Մանչուրիոյ երկաթուղիին շինութեան գործածուած բոլոր մեքենաները ամերիկեան արտադրութիւններ են։ Վայրաշարժներուն շատերը Ֆիլատելֆիոյ Պէլտուին գործարանին մէջ շինուած են։ Ամերիկացի ճարտարապետներ տեղւոյն վրայ կ'ուսումնասիրեն ջրանցքներու եւ այլ շինութեանց համար կատարուելիք աշխատութեանց պայմանները։ Ֆրանսացի յանձնառուներ ալ մրցումի ելած են։ Բորթ-Արթուրի մէջ ո՛չ անգլիական վաճառատուն կայ եւ ոչ ալ անգլիական հպատակներ, բաց ի մէկ երկու հոգի է։ Ճաբոնները բազմաթիւ են Բորթ-Արթուրի մէջ․ հինգ հարիւրի չափ կան։ Վլատիվօսթօքի մէջ երեք հազար Ճաբոններ կան։ Մանչուրիոյ մեծ ճամբաներուն վրայ գտնուող քաղաքներուն մէջ ալ կան Ճաբոնցիներ։ Ճաբոնի տեղեկութեանց պաշտօնէութիւնը չինեւճաբոնական պատերազմէն ի վեր աւելի լաւ կազմակերպուած է։ Կ'ըսուի թէ կարգ մը Ճաբոններ, չինական տարազով, նոյն իսկ ամրոցներուն մէջ կ'աշխատին։ Ընդհանուր կերպով Ճաբոններուն զբաղումն է լուսանկարչութիւն, կօշկակարութիւն, լուացարարութիւն, սափրիչութիւն եւ խանութպանութիւն։ Ճաբոնական զինուորները փառաւոր համբաւ մը թողած են։ Ամէն ոք «Ճաբոնի մեծ ժողովուրդը» կ'ըսէ։ Ռուսերը ամէն ազատութիւն կու տան Ճաբոններուն, ուզածնուն պէս ճամբորդել թոյլատրելով։ Ինչպէս Բորթ-Արթուր զինուորական վերջին կէտն է Մանչուրիոյ երկաթուղիին, Տալնի ալ անոր առեւտրական վերջին կէտն է։ Զինուորական բոլոր երեւոյթները բացարձակապէս վերցուած են Տալնիի մէջ։ Կառավարիչ Պ․ Սախարօվ եւ անոր բոլոր ստորադասեալները քաղաքային պաշտօնատարներ են։ Ո՛չ զինուոր կայ, ո՛չ ամրոց եւ ոչ ալ որ եւ է ամրութիւն։ Նաւահանգիստ մըն է որուն բնական առաւելութիւնները բարւոքած են արուեստը եւ գիտութիւնը։ Բոլոր շինութիւնները կառավարութեան կողմէ կատարուած են․ ծախքը մէկ միլիոն րուպլի եղած է։ Ամբողջ տարին, նոյն իսկ օդերու ամէնէն գէշ ատենը, ամէնէն խոշոր շոգենաւերն անդամ ամենայն ապահովութեամբ պիտի կրնան կենալ Տալնիի նաւահանգիստին մէջ։ Բարափներուն վրայ հանուած ապրանքները կարելի է ուղղակի Մոսկուա եւ Բեդերսպուրկ ղրկել։ Այս միջոցիս Տալնի ազատ նաւահանգիստ մըն է՝ այսինքն Մանչուրիոյ մէջ սպառուելիք ապրանքները մաքսէ բոլորովին զերծ են։ Այդ կացութիւնը մինչեւ այն ատեն պիտի տեւէ երբ Ռուսերուն կողմէ Մանչուրիոյ գրաւումը իրական ըլլայ։ Անկէ ետքը Տալնի պիտի ենթարկուի Ռուսիոյ միւս նաւահանգիստներուն պայմաններուն։»

Թայմզի թղթակիցը, Մանչուրիոյ ապագայ քաղաքական կացութեան մասին կ'ըսէ թէ երկիրը, ուրկէ երկաթուղին կ'անցնի, եւ ուր նուազ պատերազմիկ ժողովուրդներ կը բնակին, պաշտպանողական միջոցներէ կատարելապէս զուրկ է, վասն զի բոլոր ամրոցները, զինարանները եւ վառօդարանները քանդուած են։ Նաեւ գրաւուած են հոն գտնուած բոլոր նորաձեւ թնդանօթները ու զէնքերը։ Կարելի է որ այդ տկարութիւնը պիտի դադրի, Ռուսերուն՝ անկէ քաշուելէն ետքը, երբ Չինացիներուն պիտի թոյլատրուի վերստանձնել Մանչուրիոյ կառավարութիւնը եւ վարչութիւնը, ինչպէս էր գրաւումէն առաջ։ Անշուշտ թող պիտի տրուի Չինու որ վերստին ձեռք առնէ իր քաղաքային իշխանութիւնը։ Արդարեւ կառավարութեան քաղաքային պաշտօնները իրենց նախկին վիճակը կը պահեն, բայց Չին ի՛նչ տեսակ զինուորական իշխանութիւն պիտի կրնայ հաստատել։ Մանչուրիական դաշնադրութեան նախնական ծրագիրներուն մէջ Չինու արգիլուած էր թնդանօթներու գործածութիւնը։ Թէեւ վերջնական պայմանադրութեան մէջ այդ տրամադրութիւնը չկայ, սակայն բնաւ [illegible] պիտի գործադրուի։ Թայմզի թղթակիցը նամակը աւարտելով, կը յայտարարէ թէ սխալ մը պիտի ըլլայ կարծել որ Ռուսիա, Մանչուրիոյ պայմանադրութեան տառին համակերպելով, իրապէս Մանչուրիայէն քաշուելու վրայ եղած ըլլայ։

ԻՏԱԼԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ

Իտալիոյ Երեսփ. Ժողովին մէջ․ — Պ․ Պաչէլլիի յայտարարութիւնները․ — Իտալիոյ եւ Ֆրանսայի յարաբերութիւնները։

Հռոմ, 16 մարտ․—Արտաքին գործոց նախարարութեան խորհրդական Պ․ Պաչէլլի, եղած հարցումի մը պատասխանելով, յայտարարեց թէ կառավարութիւնը տեղեկութիւն չունի որ Անգլիոյ ու Ֆրանսայի միջեւ բանակցութիւններ կը կատարուին եւ կամ համաձայնութիւն մը գոյացած է Միջերկրականի տէրութեան մասին վերաբերեալ գործերու համար։ Իտալիոյ կառավարութիւնը որ եւ է պատճառ չունի վախնալու թէ Իտալիոյ վնասող փոփոխութիւններ ըլլան հոն։ Պ․ Պաչէլլի յարեց․

«Մալթայի լեզուներու խնդրոյն համար Պ․ Չէմպըրլէնի կողմէ Անգլիոյ Երեսփ. Ժողովին մէջ Իտալիոյ մասին յայտնուած անկեղծ համակրութեան յիշատակը տակաւին անհետացած չէ։ Վերջին ժամանակներս անգամ երբ Իտալիա թող տուաւ որ անգլիական սրշաւախումբը Օտրանթին անցնի, Լոնտոնի դահլիճը դարձեալ բարեկամական յայտարարութիւններ ըրաւ Իտալիոյ նկատմամբ։ Վաղեմի եւ աւանդական զգացումները վերստին կը զօրանան՝ մեր հոգւոյն համար խիստ սիրելի նոր արտայայտութիւններով։ Իտալիոյ ու Ֆրանսայի յարաբերութիւնները բաւական ատենէ ի վեր անկեղծ մտերմութեան հանգամանք մը առացած են։ Կը յիշենք այն խօսքերը զորս Պ․ Տէլքասէ, 1902 ին, Ֆրանսայի Երեսփ. Ժողովին մէջ արտասանեց՝ ելմտացոյցին վիճաբանութեան պահուն։ Ֆրանսայի արտաքին գործոց նախարար Պ․ Տէլքասէ յայտարարեց թէ 1899ի անգլեւֆրանսական պայմանադրութիւնը Ֆրանսայի ափրիկեան սահմանաց գծերուն համար սահման մը կը գծէր, զոր Ֆրանսա բնաւ մտադիր չէր անցնիլ։ Տակաւին կենդանի յիշատակ մը կը պահենք այն հաճելի տպաւորութենէն որ մեր վրայ գործեցին Ֆրանսայի Երեսփ. Ժողովին մէջ Պ․ Տէլքասէի խօսքերուն համար եղած ծափահարութիւնները, երբ Ֆրանսայի արտաքին գործոց նախարարը, մարտ 11ին, բարեկամական խօսքերով հաստատեց թէ ո՛րքան մտերմական հանգամանք մը առացած էին ֆրանքեւիտալեան յարաբերութիւնները։ Միացեալ այդ տրամադրութիւնները պէտք է բաւեն զոհունակութեամբ մը ողջունուելու բոլոր Իտալացիներուն կողմէ։ Նոյն իսկ ապագայի մը մէջ, որ հիմա յայտնի չէ, եթէ իրաց վիճակը փոփոխութիւններ ալ կրէ, Բարիզի ու Լոնտոնի դահլիճներուն յայտարարութիւնները զորս Պ․ Բրինէթի յիշատակեց Իտալիոյ Երեսփ. Ժողովին, դրական ապահովութիւն կը կազմեն թէ այդ դէպքերը որ եւ է վնաս պիտի չհասցնեն Իտալիոյ։ Ամէնէն անկեղծ փափաքները կը սնուցանենք որ ոեւէ փոփոխութիւն չկատարուի, բայց եթէ, հակառակ մեր ակնկալութեանց, այդ տեսակ բան մը ըլլայ, Իտալիա, կատարելապէս ապահովուած, առանց պարծանքի եւ առանց տկարութեան հանդիսատես պիտի ըլլայ անոնց։ (Հաւանութեան նշաններ․—Բուռն ծափահարութիւններ)։

Հարցապնդող երեսփոխանը՝ Պ․ տէ Մարինիս ըսաւ թէ Իտալիա միշտ պէտք է մասնակցի եւրոպական տէրութեանց համաձայնական կերպով գործելուն՝ զանազան խնդիրներու մէջ։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ԱՆԳԼԻԱ

Վիլհէլմ Բ․ եւ Քըմպըրլէնտի դուքսը․—Տանըմարքայի արքունիքին մեկնումին պատճառը․— Հաշտութեան փորձը։

Քոբէնհակ, 17 մարտ․— Քըմպըրլէնտի դուքսը եւ դքսուհին, երէկ իրիկուն մեկնեցան Տանըմարքայի արքունիքէն, Կմունտէն դառնալու համար։ Քմպըրլէնտի դուքսին ու դքսուհիին ու իրենց աղջիկներուն՝ Ալէքսանտրա եւ Օլկա իշխանուհիներուն տուած հրաժեշտի ողջոյնները շատ յուզիչ էին։ Հոս ոչ ոք կը տարակուսի թէ իրենց յանկարծական մեկնումը արգիլուքը չըլլայ Գերմանիոյ արքունիքին հետ բանակցութեանց խզման։ Գերմանիոյ կայսեր մօտալուտ այցելութիւնը անկասելի դարձուցած է դքսական ընտանիքին բնակութիւնը Տանըմարքայի արքունիքին մէջ։

—Նոյէ Ֆրայէ Բրէսէ, հաւաստի աղբիւրէ առնելով, հետեւեալը կը գրէ այդ մասին։— «Դուքսին գաղափարներուն ճշգրտապէս իրազեկ եղող անձեր կը հաւաստեն թէ, Հանովէրի խնդրին մէջ, միշտ անյողդողդ կը մնայ այն հայեցակէտներու մասին՝ զորս ժառանգած է իր հօրմէն, որ անհաշտ մնացած է Հոէնձոլերններու տան հետ։ Երնէսթ Օկիւսթ դուքսը եւ Քըմպըրլէնտի Թիրա դքսուհին, ամսոյն 18ին, Կմունտէն պիտի հասնին, Ալէքսանտրա եւ Օլկա իշխանուհիներուն հետ։ Ժորժ Կիյեօմ դահաժառանգ իշխանը, որ Հայտըլպէրկի համալսարանին ուսմանց կը հետեւի, Կմունտէն հասեր է արդէն, ուր կը բնակի Հանովէրի Մարի թագուհին։ Քըմպըրլէնտի դուքսին ու դքսուհիին ամէնէն փոքր զաւակը, որ հարսանիքէ բռնուած էր, ապաքինման ճամբուն մէջ կը գտնուի։

—Պերլինէր Թակպլաթ, որ ամէն լրագիրներէ աւելի մանրամասն լուրեր հրատարակած էր այս քաղաքական միջադէպին վրայ, կ'ըսէ թէ հաշտութեան փորձ մը եղած է, բայց դուքսին անհաշտ ընթացքին պատճառաւ անյաջողութեան մատնուած է։ Գերման կէս-պաշտօնական թերթեր կը հերքեն ամէն բան․ կ'ըսեն թէ տարածայնուած զրոյցները կուէլֆեան աղբիւրէ ծագում առած են։ Կարգ մը կուէլֆեան ազդեցութիւններ են որ ուզած են խնդրոյ առարկայ եղող մերձեցումը առաջ բերել Քըմպըրլէնտի ընտանիքին ու Վիլհէլմ Բ․ի միջեւ եւ իրաւախոհութեան մը յանգիլ դուքսին Պրունսվիք դարձի մասին, Հանովէրի վրայ ունեցած իրաւունքներէն հրաժարելով։

ԲՐԻՏԱՆԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԸ

Պ․ Չէմպըրլէնի վերադարձը․— Ուլուիչի նոր երեսփոխանը․— Պ․ Կիպսըն Պօուլըս։

Լոնտոն, 16 մարտ․— Այս իրիկուն գաղթային նախարար Պ․ Չէմպըրլէն երբ Երեսփ. Ժողովին ներս մտաւ, նախարարական կուսակցութեան բոլոր անդամները խանդավառ ընդունելութիւն մը ըրին անոր։ Ժամանումէն քանի մը վայրկեան վերջը, զանազան հարցումներու պատասխանեց՝ Հնդկաստանի, Պէրմուտեան կղզիներու եւ Սէյլան գտնուող Թրանսվալցի պատերազմական գերիներու մասին։ Գաղթային նախարարը պատասխանեց թէ տակաւին ութը հարիւր պատերազմական գերիներ կան Հնդկաստանի մէջ եւ 82 ալ Պէրմուտեան կղզիները, ասոնք չեն ուզած հաւատարմութեան երդում ընել եթէ ուզած տեղերնին կրնան երթալ, բաց ի Թրանսվալէ։ Եթէ երդում ընեն, կառավարութեան ծախքովը Թրանսվալ պիտի ղրկուին։ Պ․ Չէմպըրլէն յարեց թէ Լոտ Միլնէր պաշտօնագիր մը ղրկեր է պատերազմական գերիներուն մօտ, հասկցնելու համար թէ իրենց շահը կը պահանջէ կատարել հաւատարմական երդումը։ Պ․ Չէմպըրլէն հազիւ թէ խօսքը աւարտած էր երբ Ուլուիչի նոր երեսփոխան Պ․ Ուիլ Քրուքս Ժողովին ներս մտաւ օրինական երդումը կատարելու։ Ընդդիմադիր կուսակցութեան ծափահարութիւններ քանի մը վայրկեան տեւեցին։ Տիկին Քրուքս որ Տիկին Չէմպըրլէնի եւ ուրիշ տիկիններու հետ կը գտնուէր կանանց յատուկ մասը, սկսաւ արտասուել, երբ տեսաւ իր ամուսնոյն եղած համակրական ընդունելութիւնը։ Ցետոյ ծովային նաւարութեան ընդհանուր քարտուղար Սըր Ուիլիըմ Արնոլտ Ֆորսթըր ներկայացուց նաւատորմի նոր ելմտացոյցը եւ նաւային սպաներու ուսման վերաբերեալ ծրագիր մը։ Ընդդիմադիր կուսակցութենէն Պ․ Կիպսըն Պօուլս փոփոխութիւն մը առաջարկեց, ըսելով որ այդ ծրագիրը վնասակար է նաւատորմին։ Պ․ Կիպսըն Պօուլըս որ լաւ խօսողներէն է ու որախօս, ամէն անգամուն որ նախարարութեան համար երգիծական քննադատութիւն մը կ'ընէր, Կալլէսի իշխանը որ ներկայ էր, կը խնդար։ Պ․ Կիպսըն Պօուլըսի առաջարկութիւնը մերժուեցաւ 57ի դէմ 200 ձայնով։ Ցետոյ սկսաւ ելմտացոյցին վիճաբանութիւնը։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Նախարարաց Խորհուրդը․—Ելմտացոյցը․— Կրօնական ելմտացոյցը․—Պ․ Լուպէի ուղեւորութիւնը․—Ակադեմիին երիցագոյն անդամը։

Բարիզ, 17 մարտ․—Նախարարաց Խորհուրդը, այս առտու, Էլիզէի մէջ գումարուեցաւ Պ․ Լուպէի նախագահութեամբ։ Գլխաւորաբար զբաղեցաւ Խորհրդարանին մէջ կատարուելիք վիճաբանութիւններով։ Ծերակոյտը ուրբաթ պիտի սկսի վիճաբանիլ ելմտացոյցին վրայ։ Նախարարապետը պիտի պահանջէ որ ծախքերուն քննութիւնը սկսի կրօնքներու ելմտացոյցէն, վասն զի կ'ուզէ անմիջապէս խօսիլ եւ յետոյ Երեսփ. Ժողովին երթալ՝ կրօնական միաբանութեանց արտօնութեան խնդրին վիճաբանութիւններուն հետեւելու համար։ Պ․ Քոմպ Ծերակոյտին մէջ շաբաթ օրը պիտի խօսի կրօնքներու ելմտացոյցին վրայ։

—Պ․ Լուպէ առաջարկեց Ծերակոյտի ատենապետ Պ․ Ֆալլիէրին եւ Երեսփ. Ժողովին ատենապետ Պ․ Լէօն Պուրժուային որ իրեն ընկերանան Ալժէ կատարելիք ուղեւորութեան միջոցին։ Երկուքն ալ ընդունեցին այդ առաջարկութիւնը։

—Էրնէսթ Լըկուվէի մահուամբ ֆրանսական Ակադեմիին երիցագոյն անդամութիւնը բաց կը մնայ։ Ասկէ վերջը երկու անդամներ պիտի վայելեն այդ պատիւը։ Տարիքի կարգով երիցագոյն անդամն է նշանաւոր փաստաբան Պ․ Էտմոն Ռուս, որ 1816ին ծնած եւ հետեւաբար 87 տարեկան է, բայց 1880ին ընտրուած է։ Ընտրութեան կարգով երիցագոյն անդամն է Պ․ Էմիլ Օլլիվիէ որ 1870ին ընտրուած է․ հիմա 78 տարեկան է։ Ակադեմիին ամէնէն երիտասարդ անդամներն են Պ․ Էտմոն Ռոսթան՝ 35 տարեկան եւ Պ․ Հանրի Լավըտան՝ 44 տարեկան։

ԱՆԳԼԻԱ

Պ․ Ուիթէյքըրի ճեաղչիկը․— Հարցաքննութիւնը․—Պ․ Ուիթէյքըրի յայտարարութիւնները․—Վտարման եւ դատական ծախքերը ո՞վ պիտի վճարէ։

Լոնտոն, 16 մարտ․—Երէկ, Նիւ-Եորքի դատարանին ներկայացաւ Պ․ Ուիթէյքըր Րայթ։ Օրիորդ Ֆլօրանս Պրաուն, որուն համար Պ․ Ուիթէյքըր կ'ըսէ թէ իր քեռայլին է, անոր ժամանման կը սպասէր։ Փոքրակազմ աղջիկ մըն է, կապոյտ աչքերով եւ թուխ մազերով։ Օրիորդը մերժեր է տեսակցիլ բոլոր թղթակիցներուն հետ, բայց յայտարարեր է թէ դատաւորին կողմէ եղած բոլոր հարցումներուն պիտի պատասխանէ։ Ջերմագին ընդունելութիւն մը ըրեր է, երբ Պ․ Ուիթէյքըր Նիւ-Եորք ժամներ է։ Քանի մը վայրկեան ցած ձայնով անոր հետ խօսակցելէ յետոյ, առատօրէն լացեր է։ Կ'ըսուի թէ Պ․ Ուիթէյքըր պիտի ընդդիմանայ իր վտարման։ Նախկին տնօրէնը կը յայտարարէ թէ Լընտըն էնտ Կլօպ Ֆընէնս կորուստները չափազանցուած են եւ թէ անոնք չորս միլիոն ստեռլինը չեն անցնիր։ Նաեւ յայտարարեր է թէ ինք ամերիկեան ազգայնութեան կը վերաբերի, թէեւ Անգլիոյ մէջ ծնած ըլլայ, եւ թէ անգլիական Քոլոմպիա երթալու վրայ էր, ուր պիտի քննէր հանքերը, երբ ձերբակալուեր է։ Դատը յետաձգուեցաւ յառաջիկայ չորեքշաբթի օրուան, Պ․ Ուիթէյքըրի փաստաբանին պահանջումով, որ թուղթերը աչքէ պիտի անցնէ։ Երեսփ. Ժողովին մէջ երեսփոխան մը ընդհանուր դատախազին հարցուց թէ Պ․ Ուիթէյքըրի վտարման եւ դատական ծախքերը կառավարութեան կողմէ՞ պիտի տրուէին։ Ընդհանուր դատախազը պատասխանեց թէ վտարման ծախքերը կառավարութիւնը պիտի ընէ, բայց դատական ծախքերու խնդիրը ուշադրութեամբ պիտի քննուի։

ԻՄՊԸՐՆԵՐՈՒ ԳՈՐԾԸ

Տիկին Սեվրինի տեսակցութիւնը Մարիա Տորինեաքի հետ․—Այս վերջինին նկարագիրը․— Վերյիշումներ։

Բարիզ, 17 մարտ․—Տիկին Սէվրին, ծանօթ գրագիտուհին, Ժիլ Պլասի մէջ կը պատմէ այն տեսակցութիւնը զոր ունեցած է օրիորդ Մարիա Տորինեաքի հետ, տիկին Կիւսթավ Իմպէրի բնակարանին մէջ․—«Տպաւորութիւնը զոր կ'ազդէ ինծի, կ'ըսէ տիկին Սէվրին (քառասունի մօտիկ, սակայն փափկակազմ ու երիտասարդ կ'երեւայ) եզականօրէն մանկական կը թուի։ Աղջնակ մըն է ան, եւ ոչ իսկ կին մը։ Ինչպէս կարելի է բանտի մէջ պահել այսպիսի անմեղ էակ մը՝ կը բաւէ որ մարդ տեսնայ թէ ինչ անձի հետ գործ ունի։ Կը ջանամ խօսեցնել տալ զինքը․ քրիստոնէական հարցապատասխանին պէս կը խօսի։»—Գո՞հ էք, կը հարցնեմ։ —Այո՛, այո՛, շատ գոհ։—Ինչ կը խորհէիք, երբ այնքան հեռուները տարին ձեզ։— Ոչինչ, քանի որ անոնց հետ կը գտնուէի։—Հայրս Բրաունֆորտները․—Կ'ենթախնտրեմ չյամուսնանալ։» Ցետոյ, օրիորդ Տորինեաք իր վրայ կը խօսի ինծի։ Երեք տարի առաջ թիֆոյէ բռնուեր է (այն ատեն կորսնցուցեր է իր գեղեցիկ ձայնը՝ իր միակ մտաւորական արժանիքը) երաժիշտ եւ նկարիչ ճշմարիտ տաղանդ մը ունի եղեր։ Երգի ու նկարչութեան դասեր առեր է մեր ամէնէն համբաւաւոր վարպետ արուեստագէտներէն։ Իր մեծ մօր տունը ընդունուած, օրիորդ Մարի Տորինեաք կ'ըմբռնէ իրեն նկատմամբ ցոյց տրուած անձնուիրութիւնը։ Տիկին Կիւսթավ Իմպէր իբր թոշակ կը ստանայ 2000 ֆրանք։ Մարիա ուզեր է դաշնակի եւ երգի դասեր առնել։ Իր անձնապատուութիւնը ունի անիկա։ Ինքն իսկ կը յայտնէ սա, թէեւ գէշ կերպով։ Ու իր մեծ մօր վրայ յառած խանդաղատալից աչքերուն մէջ կը տեսնեմ այն վսեմ համբերչութիւնը՝ զոր թշուառութիւնը կը ստեղծէ ազնիւ հոգիներուն մէջ։ Վերջալոյսը կ'իջնէ հետզհետէ։ Փոքր սենեակը, ուր կը նախագահէ դեռ մեծ հօր կիսարձանը, տակաւ մթնելով կը լեցուի։ Միայն տիկին Կիւսթավ Իմպէր կը խօսի հիմա։ Կը պատմէ թէ երբ առաջին անգամ տեսնելու գացած էր իր որդին՝ Ֆրէտէրիքը՝ հեռուէն, վայրի գազանի պէս բանտարկուած վանդակապատին ետեւէն, գետին ինկած էր յանկարծ․ մեռած կարծեր էին զինքը։ Զինքը վերցուցեր էին գետնէն ու Ֆրէտէրիքն ալ վանդակապատէն անդին տարին, որ իր մայրը տեսնել կ'ուզէր դեռ։ —Ո՛հ, ինչ նամակ էր զոր զաւակս գրած էր չորեքշաբթի գիշեր մը յետոյ․ ո՛հ, անօթի տեղ է ան»․ հեռաւոր եւ ծանր ձայն մը կ'աւելցնէ քովէս․— «Մարդ կը տառապի հոն։» Մարի Տորինեաքն է որ խելօքիկ պզտիկ աղջկան մը պէս նստած է, ձեռքերը ծունկերուն վրայ, նայուածքը յիշումներով լի։

Ներքին Լուրեր

ՍԷԼԱՄԼԸՔԻ արարողութիւնը տեղի ունեցաւ երէկ Համիտիէ մզկիթին մէջ, Վեհ. Սուլթանը կէսօրին նոյն մզկիթը գնաց փառաւոր հանդէսով եւ ուրբաթի աղօթքը կատարելէ ետքը կայս. Պալատ դարձաւ։ Հիւրանոցին մէջ կը գտնուէին Պելճիքայի ու Ռումանիոյ դեսպանները՝ իրենց թարգմաններով, Հանրային Պարտքի վարչական Խորհուրդին ֆրանսական պատուիրակ Պ․ Պէրժէ ու քարտուղարը, Գերմանիոյ դեսպանատան առաջին թարգմանը, Անատոլուի երկաթուղիին տնօրէն Պ․ Հիւկնէն, Սպանիոյ դեսպանատան առաջին թարգմանը եւ Բարիզի սպանիական դեսպանատան պաշտօնեաներէն Պ․ Լէօթիեիի, Աւստրիոյ դեսպանատան պահականութենէն երեք սպայ, պուլկարական գործակատարութեան երկրորդ թարգմանը եւ Քամբէլֆնէր փաշայի աղջիկը ու փեսան։ Հիւրանոցին աջ կողմի բարձրաւանդակին վրայ կը գտնուէին նաեւ դեսպանատուններէն յանձնարարուած երեւելի հիւրեր։ Ներկաներէն ոմանք սենեկապետ Էմին պէյի միջոցաւ արժանացան կայս․ մեծարանաց։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԶԵԿՈՒՑՈՒՄ․—«Երէկ, ուրբաթ, Սէլամլըքի արարողութենէն ետքը, Վեհ. Սուլթանին կողմէ շնորհուած արտօնութեամբ, Գերմանիոյ դեսպան Պառոն Մարշալ ֆոն Պիպէրշթայն պատիւ ունեցաւ ոչ-պաշտօնապէս ներկայանալու Ն․ Վեհափառութեան»։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ դեսպան Պառոն Մարշալ ֆոն Պիպէրշթայն, երէկ, Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու պատիւը ունեցած միջոցին, շնորհակալութիւն յայտնեց հիւանդութեանը առթիւ ցոյց տրուած կայս. հոգածութեան համար։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ԱՆԳԼԻԱ․—Մալիւմաթի մէջ հետեւեալը կը կարդանք․ —«Բէքըր Լոյս վերջերս հրատարակած մէկ յօդուածին մէջ կ'ըսէ թէ Անգլիա միշտ կը ջանայ աւելի ամրապնդելու Թուրքիոյ հետ ի վաղուց ունեցած բարեկամական կապերը եւ բարւոք յարաբերութիւնները, թէ Անգլիա գոհութեամբ կը տեսնէ Թուրքիոյ յառաջդիմութիւնը ու բարգաւաճումը եւ թէ Անգլիոյ արտաքին գործոց նախարարին կողմէ վերջերս արտասանուած ճառը կը հաստատէ թէ Անգլիոյ կառավարութիւնն ալ, Ռուսիոյ եւ Աւստրիոյ-Հունգարիոյ պէս, գոհացուցիչ քաղաքականութեան մը կը հետեւի ընդհանուր խաղաղութիւնը պահպանելու մասին։ Բէքըր Լոյս կը յայտարարէ նաեւ թէ Ռումէլիի նահանգաց համար կայս․ Իրատէով որոշուած բարեկարգական միջոցները կը գործադրուին»։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ․ — Նոյէ Ֆրայէ Բրէսէ կ'ըսէ թէ Թուրքիոյ եւ Յունաստանի բարւոք յարաբերութեանց վերջերս աւելի ամրապնդուիլը լաւ տպաւորութիւն մը գործած է ամէն կողմ։

ՌՈՒՄԷԼԻԻ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ․— Սալոնիկէն հետեւեալը կ'արտատպէ Նոյէ Ֆրայէ Բրէսէ․—«Ռումէլիի նահանգները գտնուող օտար հիւպատոսները, իրենց տէրութեանց ղրկած տեղեկագիրներուն մէջ, գոհութեամբ կը ծանուցանեն թէ նոյն նահանգներուն մէջ կատարեալ անդորրութիւն ու խաղաղութիւն կը տիրէ եւ թէ ժողովուրդը, շնորհիւ Վեհ. Սուլթանին, կատարելապէս երջանիկ ու անդորր կ'ապրի։»

—Սէրվեր կ'իմանայ թէ մօտերս Շուէտացի երկու սպաներու ժամանման կը սպասուի։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ իշխանը, չորեքշաբթի օրը, Սոֆիա դարձաւ եւ իսկոյն իր դիւանապետը ղրկեց նախարարապետ Պ․ Տանէֆի մօտ, որուն հետ երկար խորհրդակցութիւն մը կատարեց։

—Սոֆիայի ոստիկանութիւնը, չորեքշաբթի գիշեր, ձերբակալեց տասներկու հոգի, որոնք, կ'ըսէ Մոնիդեօր, խառնակութիւն յարուցանելու նպատակով երթալու վրայ էին։

—Սոֆիայի մէջ ու շրջականները մարտ 4ին շատ ձիւն տեղացեր է։

ՍԷՐՖԻՋԷի կառավարիչ Մէհմէտ Բէշիր փաշայի կողմէ ձեռք առնուած միջոցներով, կ'ըսէ Սապահ, նշանաւոր աւազակ Կուլէզօղլը Նիքօ ու երեք ընկերները սպաննուեր են ոստիկան-զին-

---

(¹) Ֆրանսերէն լաւ սորվիլ ուզողներու յանձնարարելի պատուական գործ մը, համալսարանէն ընդունուած․ Recueil de Mots français, par ordre de Matières R. Pautex, ch. Delagrave, Hachette e, Cie. Fischbacher, prix 1 fr. 50 cent. 39me édition, 1899.

ուորներու կողմէ, որով այդ կողմերը ալ եւս անապահով հետք չէ մնացած։

ՐԸՒՖ ՓԱՇԱ, կայս. անձնապահ զօրաբանակին հրամանատարը, երեք օրէ ի վեր հիւանդ է եւ կը դարմանուի տոքթ. Գանդաւրօղլը էֆ.ի կողմէ։

ՆԷՎՐՈՒԶԻ ՏՕՆԻՆ առթիւ, վաղը, Պարսից դեսպանը պիտի ընդունի պարսիկ գաղթականութեան երեւելիները։

ՊԱՐՍԻՑ դեսպան իշխան Միրզա Րիզա խան, քանի մը պաշտօնեաներու հետ, առջի օրը այցելեց Տէպիսթանը Իրանեան վարժարանը եւ ներկայ գտնուեցաւ դերձակներու աշխատանոցին բացման հանդէսին։ Այդ ճիւղը արդէն տասը աշակերտներ ընդունուած են։ Բարեմաղթութիւններ եղան Վեհ. Սուլթանին եւ Պարսից Շահին համար։ Թէյ ու չաքարեղէններ բաշխուեցան պարսիկ երեւելիներուն եւ ուսուցիչներուն։ Դեսպանը այցելեց վարժարանին բոլոր մասերը եւ մանաւանդ կօշկակարներու ճիւղը որ քանի մը օրէ ի վեր հաստատուած է։

ԻՏԱԼԻՈՅ կառավարութիւնը դեսպանատան պատուակալ խորհրդականի աստիճան տուաւ Կ. Պոլսոյ իտալական դեսպանատան առաջին քարտուղար Բարլոթի մարքիզին եւ առաջին թարգման Պ. Բանճիայի։

ԿԻՊՐՈՍԻ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍՈՒԹԻՒՆԸ. — Ծանաց Պատրիարքարանի Սինոդը, առջի օրուան իր նիստին մէջ, աւարտեց Կիպրոսի արքեպիսկոպոսութեան խնդրոյն վիճաբանութիւնները. Նաեւ վաւերացուց այն նոր առաջարկութիւնները՝ զորս Տ. Եոաքիմ Ս. Պատրիարքը նախաձեռնութիւն առած է ընելու Երուսաղէմի ու Աղեքսանդրիոյ Պատրիարքներուն։ Այդ առաջարկութիւնները լուծում մը կու տան նոյն խնդրոյն որ այնքան ծծծուեցաւ։ Աւասիկ թէ ինչ են այդ առաջարկութիւնները. — Քիթիոնի մետրապոլիտը պիտի հրաւիրուի ինքզինքը արդարացնել այն ամբաստանութիւններէն, որոնցմով կ'ըսուի թէ ֆրան-Մասոնութեան կը պատկանի։ Ասկէ ետքը պիտի կրնայ վերստանձնել Կիպրոսի եկեղեցւոյն սինոդին մէջ իր պաշտօնը եւ անոր նախագահութիւնը։ Սինոդը յետոյ ընտրութիւն պիտի կատարէ Բաֆոսի մետրապոլտական աթոռին համար՝ որ թափուր է. արքեպիսկոպոսի ընտրութիւն պիտի կատարէ՝ կա՛մ հիմնական ընտրական ժողովը ընդունելով եւ կամ նոր ընտրութիւններ կատարել տալով։ Այդ առաջարկութիւնները Երուսաղէմի ու Աղեքսանդրիոյ Պատրիարքներուն կողմէ ընդունուելէ ետքը, երեք Պատրիարքներուն կողմէ հաւաքաբար պիտի հաղորդուին Քիթիոնի եւ Սիրենէի մետրապոլիտներուն, որոնք պիտի հրաւիրուին խնդիրը կարգադրել համեբաշխութեամբ։

ՊԵՐԼԻՆԻ օսմ. դեսպան Թէվֆիք փաշա մարտ 4/17ին ներկայ գտնուեր է նախարարապետ ֆոն Պիւլով կոմսին կողմէ տրուած երեկոյթին։

ԱՐՇԻՊԵՂԱԳՈՍԻ կղզիներուն նահանգին կուսակալ Ապէտին փաշայի աչքի հիւանդութիւնը բժշկուելու վրայ է։

Մ. ՆԱՀԱՆԳԱՑ դեսպան Պ. Լէյշման քանի մը օրէ ի վեր ինֆլուէնցայէ կը տառապի, բայց երկու օրէ ի վեր վիճակը զգալապէս բարւոքած է։

Պ. ՌԱՄՊԼԸ, Ռէժիի ընդհանուր տնօրէնը, որ մէկ քանի օրէ ի վեր հիւանդ էր ցրտառութեան հետեւանքով, ապաքինեցաւ։

ՊԵԼԿՐԱՏԻ օսմ. դեսպան Ֆեթհի փաշա, անցեալ օր, սեղան մը տուեր է դեսպանական մարմնոյն։ Բաժակներ պարպուեր են Վեհ. Սուլթանին կենացը։ Այս իրիկուն ալ Ֆեթհի փաշա երկրորդ սեղան մը կու տայ, որուն հրաւիրուած են պալատական պաշտօնատարներ, Սերպիոյ թագուհիին պատուոյ տիկինները եւ դեսպանական մարմինը։ Յետոյ պարահանդէս մը պիտի տրուի։

ՊԱՂՏԱՏԻ երկաթուղիին առաջին մասին շինութեան համար Գոնիա ղրկուած ճարտարագէտները սկսեր են յատակագծերու պատրաստութեանը։

ԳԵՐՄԱՆ ԻՇԽԱՆՆԵՐԸ. — Գահիրէէն մարտ 12ին (Ն. Տ.) հաղորդուած լուրերու նայելով, Գերմանիոյ գահաժառանգ իշխանը ու եղբայրը՝ Էյթէլ իշխանը մարտ 11ի իրիկունը Գահիրէ ժամաներ են։ Էյթէլ իշխանը հիւանդացած ըլլալով, խակոյն անկողին մտեր է։ Գահաժառանգը իրիկուան ներկայ գտնուեր է Ապտինի մէջ Խտիվին կողմէ տրուած հացկերոյթի մը։ Իշխաններուն հետեւորդները եւ օտար հիւպատոսները ներկայ գտնուեր են։ Գերմանիոյ գահաժառանգը յետոյ Օբերայի թատրոնը երթալով, խտիվական օթեակէն հանդիսատես եղեր է տրուած ներկայացման։

ՍՊԱՐԱՊԵՏԻ ԴՈՒՌԸ որոշեց որ զինուորներուն պէտքին համար գնուած տեղական կարագները երբ տարրալուծումին անոնց լաւ տեսակէ ըլլալը հաստատուի, քննիչ պաշտօնեաները դրոշմեն կարագները պարունակող թիթեղէ ամանները։

ԷՏԻՐՆԷԻ ոստիկան-զինուորներու գունդէն երեսունչորս ոստիկան-զինուորներ, կ'ըսէ Իգտամ, փոխադրուած են՝ իրենց ...ի վարժութեան համար։

ԱՅՆՈՐՈՍԻ ռուսական վանքերէն մէկին կողմէ Կ. Պոլիս ղրկուած ներկայացուցիչը, առջի օրը, ռուսական դեսպանատան թարգմաններէն մէկին հետ, Ծանաց Պատրիարքարանը գնաց եւ Ս. Պատրիարքին հետ տեսակցեցաւ վէճի մը վրայ որ նոյն վանքին եւ կից գտնուած յունական վանքի մը միջեւ ծագած է շէնքի մը կառուցման առթիւ։ Այդ խնդրոյն կարգադրութիւնը յանձնուեցաւ Սինոդին։

ՌՈՏՈՍԹՕՅԻ մէջ ձիւն տեղալով ձմեռը վերադարձեր է։

ՅԱՆԴՈՒԳՆ ԽԱՐԴԱԽՈՒԹԻՒՆ ՄԸ. — Մալիւմաթ կը պատմէ թէ Մալիէի ընդհանուր հաշուակալութեան կեդրոնական ճիւղին քարտուղարներէն Մէհմէտ Ճէվտէթ էֆ., նոյն ճիւղին յատուկ «սուրէթ»ին վճարումը արտօնել տալու համար, «տէր-կի»ն տակ եւ նախարարին գիրը կեղծեր է՝ հինգ հազար ղրուշ տալու համար։ Մէհմէտ Ճէվտէթ էֆ. այդ գումարը արկղէն գանձելէ ետքը պահանջատէրերէն մէկ քանիին տուեր եւ իրեն ալ բաժին մը հաներ է։ Յետոյ լումայափոխներէն 25,000 ղրուշի ամաթի կտրօն առնելով նոյն եղանակով ատոնց ալ գումարները գանձեր է։ Արկղակալը այդ կտրօնները քննելով խնդիրը երեւան հաներ եւ իմաց տուեր է նախարարին։ Այդ խարդախութեան քանի մը հոգի ալ մասնակից են։ Մէհմէտ Ճէվտէթ էֆ.ի մասին հարկ եղած քննութիւնը կը կատարուի։

ԲՍՐԱՅԻ հեռագրատան հաշուակալութեան ճիւղին մէջ գործուած զեղծումներուն քննութիւնը աւարտեցաւ եւ հաստատուեցաւ թէ, կ'ըսէ Հագիգաթ, միայն հեռագրական քանի մը Գործակալութեանց 16,000 ֆր.ի աւելորդ գումար մը տրուած է։ Պատրաստուած տեղեկագիրը հաղորդուեցաւ վճ. ատեանին։ Հագիգաթ կը յայտնէ թէ որոշուեր է պաշտօնանկ ընել նոյն հեռագրատան հաշուակալութեան պաշտօնեաներէն Անթուան էֆ.ն։

ԳՈՒԶԿՈՒՆՃՈՒՔԻ շոգենաւի նաւամատոյցին վերի կողմի ծովեզերեայ տուներէն մէկէն հրեայ մը, երէկ ժամը 5ին, ծովը աղբ թափած ատեն, ոտքը սահելով ծովը ինկաւ, բայց անմիջական օգնութիւններով ազատուեցաւ։

ԳԱՏԸԳԻՒՂԻ Գուշ Տիլի կողմը, երէկ, ոճիր մը գործուեցաւ։ Ռէժիի դէտ մը՝ Եուսուֆ ուզեց խուզարկել անցորդ մը որուն վրայ ծխախոտ գտնելու մասին կասկածած էր։ Այդ անձը դաշոյնը քաշելով մէջքը դէտին ալ ուսը զարկաւ եւ փախաւ։ Վիրաւորին վիճակը ծանր ըլլալով հիւանդանոց տարուեցաւ։

ՍԿԻՒՏԱՐԻ զինուորական պահականոցին մօտ սրճարանի մը մէջ խուզարկութիւն կատարելով, 87 դրամ խաշիշ եւ քանի մը «Նարկիլէ»ներ գտնուեցան։ Տէրվիշ անուն մարդ մը որ այդ խաշիշները կը վաճառէր, ձերբակալուեցաւ։

ՎԱՂԸ, կէս օրէն յետոյ, ժամը երկուքին, մեծ նուագահանդէս մը պիտի տրուի Թեփէպաշիի սրահին մէջ, Ֆիլարմոնիք ընկերութեան կողմէ, Բրոֆ. Պըրատնի նուագապետութեամբ։ Ծանօթ արուեստագէտներ պիտի մասնակցին։ Նուագահանդէսէն յետոյ պարեր տեղի պիտի ունենան։

ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Արեւելեան երկաթուղիներու պարտաթուղթերուն 199րդ վիճակահանութիւնը պիտի կատարուի յառաջիկայ ապրիլ 1/14ին, Հանր. Պարտքի Վարչութեան կեդրոնատեղիին մէջ, մասնակցութեամբ Օսմ. Կայս. Պանքայի։ 1—4

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՅԺՄԷՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԿՐԹԱԿԱՆ [illegible]

Ուսումն. Խորհուրդի ատենապետին եւ անդամներէն մէկուն այցելութիւնը՝ Խասգիւղի Ներսէսեան վարժարանին, դիպուածական բան մը չէր անշուշտ, այլ մեր թաղային դպրոցներու եթէ ոչ կակարեւորագոյններէն՝ գոնէ հնագոյններէն մէկուն վիճակը մօտէն տեսնել քննելու փափաքի մը իրականացումը։ Ասիկա այն այցելութիւններու կարգէն չէ, զոր յիշեալ Խորհուրդին ներկայացուցիչները կը կատարեն երբեմն երբեմն՝ տեսչական կամ ուսուցչական վէճ մը, խնդիր մը, դանդատ մը քննելու համար, այլ միմիայն կատարեալ գաղափար մը կազմելու նպատակով դպրոցին կրթական վիճակին վրայ եւ օգտակար թելադրութիւններ ընելու։ Քանի որ կրթական տեսուչ մը կարգելու ամսական համեստ գումար մը չտրամադրուեցաւ Պատրիարքարանի Սնտուկէն, — եւ տրամադրուելիք ալ չունի, — Ուսումն. Խորհուրդին անդամներուն պարբերական այցելութիւնը լիովին կրնայ փոխարինել կրթական տեսուչի մը գոյութիւնը։ Իրաւ, չա՛տ պահանջել պիտի ըլլար այդ մարմնի անդամներէն՝ իրենց ժամանակին ու աշխատութեան մէկ մասը նուիրել այս գործին, բայց երկուքական անդամներու բացակայութիւնը շաբաթական նիստերէն՝ զանոնք չխանգարելէ զատ, միւս կողմէ կրնայ լրացնել զգալի պէտք մը։ Այս մտածումով, կը փափագինք որ երէկուան այցելութիւնը սկզբնաւորութիւնն ըլլայ շարունակելի շարքի մը, որով մէկ անգամէն կը փակուի նաեւ կրթական տեսուչի անլուծելի խնդիրը։ Բայց մանաւանդ Ուսումն. Խորհուրդի ատենապետին՝ Տօքթ. Թորգոմեանի մասնակցութիւնը այս քննական այցելութեանց՝ իր բարերար ազդեցութիւնը պիտի ունենայ, վասն զի ինքը, իբրեւ բժիշկ, աշակերտներուն առողջապահական վիճակն ալ ուշադրութեան կ'առնէ միանգամայն, ինչ որ կրթականին չափ արժանի է հոգածութեան։

Տ. Մովսէս եպիսկ. Կէօմիւշկեանն եւ Ցօրուեթին էֆ. Գարամանեան, երէկի թուականով Պատրիարքարան հեռագրած են Կիլիկիոյ Ս. Կաթողիկոսին Ատանա ժամանումը։ Պատրիարքարանէն այս առթիւ շնորհաւորութեան հեռագիր ուղղուեցաւ Կիլիկիոյ Ս. Կաթողիկոսին։

—Գատըգիւղի Թաղ. Խորհուրդի հրաժարման խնդիրը Քաղ. Ժողովին մէջ նկատառութեան պիտի առնուի եւ ըստ այնմ տնօրինութիւն պիտի ըլլայ։

—Խառն Ժողովը յառաջիկայ չորեքշաբթի, եւ Նպաստից Յանձնաժողովն ալ հինգշաբթի նիստ պիտի գումարեն Գալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ։

—Պէշիկթաշի երկսեռ ուսանողներն իրենց մէջ հաւաքեր են 96 1/2 ղրշ. Հիւանդանոցի համար, 140 ղրշ. Գալֆայեան որբանոցին եւ 136 ղրշ. Մանուկ Յիսուսի համար։

—Ս. Պատրիարքը, երէկ առտու, Սկիւտարի Ս. Խաչ եկեղեցւոյն մէջ, ներկայ գտնուեցաւ ժամերգութեանց եւ քարոզեց հետեւեալ բնաբանը առնելով. —«Եւ եկեալ ի միտս իւր»։ Ժամերգութեանց աւարտումէն յետոյ, Ս. Պատրիարքը ճաշի հրաւիրուեցաւ Թորգոմեան էֆ.ի բնակարանը, ուր ի պատիւ իրեն պաշտօնի սեղան մը պատրաստուած էր։ Ճաշէն յետոյ, Ս. Պատրիարքը այցելեց Ս. Խաչի եւ Պէրպէրեան վարժարանները, ուր աշակերտները ուղերձներ արտասանեցին։

—Սըվազի Առաջնորդարանէն գրուած է Պատրիարքարան թէ Կամարկապ գիւղացի Նազար Տօզուղեան անուն անձը երեք տարիէ ի վեր օրինաւորապէս ամուսնացած էր Նազար Նաքաշեան անուն անձին աղջկան հետ. սակայն Նազար կնոջը հիւանդութեանը պատճառաւ, ուրիշ այրի կնոջ մը հետ ամուսնացեր է։ Առաջնորդ Սրբազանը նկատելով որ Նազարի կինը՝ Նուրիձա՝ ողջ է, անոր կրկին ամուսնութիւնը անվաւեր դատեր է, զայն պսակող քահանան ալ քահանայագործութենէ դադրեցնելով։

—Իզմիրէն Ռուբէն էֆ. Իսրայէլեան Բօրտէլլոյի մէջ ունեցած երեք տուները ազգին կտակեր է, պայման դնելով որ վարձքերը իրենք գանձեն մինչեւ իր եւ կնոջ մահը։

—Սամաթիոյ Սահակեան եւ Վարդուհեան երկսեռ վարժարանի աշակերտները՝ իբրեւ Յիսուս Մանուկի նուէր 155.25 ղրշ. հաւաքելով ղրկած են Ս. Պատրիարքին։

—Խապայեան Սրբազան Մերսինէն հեռագիր մը ուղղելով Պէյրութի կուսակալին, շնորհակալութիւն յայտնած է, Պէյրութ գտնուած միջոցին իրեն եղած ընդունելութեան եւ պատուոյն համար։

—Եէտիգուլէի Ս. Յակոբայ որբանոցին յարակից Արհեստանոցի նոր յաւելուածական մասը աւարտած ըլլալով, ճարտարապետ Մելիքսեթեան Գրիգոր էֆ., երէկ, յանձնեց բանալիները՝ նոյն որբանոցի խնամակալութեան ատենապետ էֆէնտիին։ Յառաջիկայ երկուշաբթի նորաշէն արհեստանոցին բացումը պիտի կատարուի։

—Սկիւտարի Ս. Խաչի Թաղ. Խորհուրդը, վերջերս ծախած էր Պէյլէրպէյի պողոտային վրայ ունեցած մէկ գետինը։ Տեղի ունեցած աճուրդով գետնին արժէքը 34,000 ղշ.ի բարձրացած է։ Սոյն գումարը ամբողջովին կը մնայ Քրէտի Լիօնէ դրամատունը, եկեղեցիին շահաբեր միւլք կալուած մը գնելու համար։

—Տնտեսական Խորհուրդը գումարուեցաւ երէկ Պատրիարքարանի մէջ։— 1. Կեդր. համարակալութեան կողմէ մատուցուած տեղեկագրերու վրայ՝ կատարեց հարկ եղած կանոնական քննութիւնը Պէշիկթաշի, Գուրուչէշմէի եւ Սիլիվրիի եկեղեցիներուն մատակարարութեան հաշւոյ մասին, եւ հաստատելէ վերջը անոնց ճշդութիւնը, վաւերացուց։ 2. Սամաթիոյ բնակիչներէն Թոմաջար Խաչիկ աղա Ճանիկեանի կողակից Տիկին Անդրանիկ Սարիմեան իր սեփական մէկ տունը՝ Սամաթիա Թօբրագ փողոց թիւ 1, Ս. Փրկչեան հիւանդանոցին նուիրած ըլլալով, Հոգաբարձութեան կողմէ Խորհրդոյ ներկայացուած էին անոր կտակագրերը։ Խորհուրդը հաստատեց այդ կտակագրերու օրինաւորութիւնը եւ որոշեց ներկայել Ս. Պատրիարքին ի վաւերացումն։— 3. Պատրիարքարանի նշանագրութեան խաչերու շինութեան պէտքը զգացուած ըլլալով, Խորհուրդը հարկ դատեց նուագուրդով պատրաստել խաչերու շինութիւնը եւ որոշեց պաշտօնական ծանուցմամբ հրաւիրել փափաքողները՝ մասնակցիլ սոյն նուագուրդին։— 4. Պայազիտի Առաջն. Տեղապահ Տ. Եմմանուէլ Վ. Պալեան Իւչ Քիլիսէի Ս. Յովհաննու վանուց մատակարարութեան հաշուեցուցակը ղրկած էր՝ որ կը սկսէր 1896 թուականէն եւ կը յանգէր մինչ 17 սեպտ. 1902։ Խորհուրդը որոշեց կատարել կանոնական քննութիւնը եւ ըստ այնմ յանձնեց հաշուեցուցակը Կեդր. համարակալին ի նախաքննութիւն։— 5. Սամաթիոյ Ս. Գէորգ եկեղեցւոյ նախկին Թաղ. Խորհրդոյ՝ իր պաշտօնավարութեան ժամանակամիջոցին հաշիւները (1901 յունուար—1902 փետր. 28) հակառակ քանիցս եղած յանձնարարութեանց, դարձ մատուցած չըլլալով, Տնտես. Խորհուրդը որոշեց գրել Թաղ. Ժողովոյ, որպէս զի հարկ եղածն ի գործ դնէ, պահանջուած հաշիւներուն մատուցման համար։— 6. Պէյգօզի Թաղ. Խորհրդոյ յանձնաժողովը Տնտես. Խորհրդոյ այս օրուան նիստին հրաւիրուած էր՝ բացատրութիւններ տալու համար եկեղեցւոյ մատակարարութեան հաշուոյն մասին որ մատուցուած էր։ Բայց յիշեալը Խորհրդոյ հրաւէրին պատասխանած չըլլալով, որոշուեցաւ վերստին հրաւիրել նոյն գանձապետը, ներկայանալ անվրէպ Խորհրդոյ նիստին։— 7. Նոյնպէս Խորհուրդը նկատելով որ Գասըմփաշայի նախորդ Թաղ. Խորհուրդը տակաւին չէ մատուցած իր շրջանի մատակարարութեան հաշիւները, որոշեց յանձնարարել նոյն Խորհրդոյ՝ մատուցանել ըստ օրինի իր պաշտօնավարութեան հաշիւները։— 8. Սամաթիոյ բնակիչներէն հիւսն Մելքոն Կարապետեան՝ եւ կողակիցը Երմոնէ Միքայէլեան՝ փափաք յայտնած էին իրենց սեփական մէկ տունը նուիրել Նարլը-Գաբուի Ս. Յովհաննէս եկեղեցւոյ։ Տնտես. Խորհուրդը այս մասին Թաղ. Խորհուրդէն հարկ եղած բացատրութիւնները ստանալէ ետք, ինչ ինչ կարգադրութեամբ ընդունելի դատեց եղած առաջարկութիւնը, եւ որոշեց հաղորդել զանոնք նոյն եկեղեցւոյ Թաղ. Խորհրդոյ՝ ըստ այնմ գործադրելու համար։— Խորհուրդը ասոնցմէ զատ զբաղեցաւ նաեւ Պատրիարքարանի բարապանաց եւ սենեկապանաց զգեստներու շինութեան եւ Կեդր. Սնտուկի վերաբերեալ հաշուական խնդիրներով։

ՄԱՍԻՍ գրական շաբաթաթերթի այսօրուան թիւին բովանդակութիւնն է.— Ժողովրդային մատենադարան. ՀԱՐՄԱԿ.— Գրախօսական. «Իր խօսքը». ԱՐՇԱԿ ԱԼՊՕՅԱՃԵԱՆ. — Ոստանիկ Տէր Մարգարեանց (Ը. յօդուած) ՄԻՐՍԼՏԵՍ. —Տիկին Աւուտեակ. ԶԱՊԷԼ ԵՍԱՅԵԱՆ. —Փանճ ու տատասկը (Հէքեաթ) ՉԻՐԱՍԻՄ. — Օրուան կեանքի նօթեր. Սաթենիկ Մալէզեան. Տ. Ա.—Լիբանանի յիշատակներէս. Տրպպէր. ԽՈՍՐՈՎ ՔԷՇԻՇԵԱՆ. —Թափառումներ. ՄԻՀՐ.—Ժողովրդային բանախօսութիւն.— Օրերգ. Վ. Դ.

ՄՕՏ ՕՐԷՆ

Մեր ընթերցողները մօտի ճշմարիտ վայելք մը ու հաճոյք մը պիտի ունենան կարդալով

ՄԵՐ ԵՐԿՐՈՐԴ ԹԵՐԹՕՆԸ

որ իր հետաքրքրաշարժ ու յուզումնալից դէպքերով պիտի գերազանցէ մինչեւ հիմա հրատարակուածները։

Այս երկրորդ թերթօնը, գործ ֆրանսացի ծանօթ եւ ժողովրդական վիպագրի մը, իր վրայ կը միացնէ այն ամէն անվիճելի յատկութիւնները, որոնք իսկապէս

ՀԱՃԵԼԻ ԸՆԹԵՐՑՈՒՄ

մը կը դարձնեն վէպ մը, միշտ լարուած պահելով ընթերցողին հետաքրքրութիւնը։

Ո՞Վ ՉՊԻՏԻ ՈՒԶԷ ԿԱՐԴԱԼ

այս նոր թերթօնը, ուր դէպքերը ծայր աստիճան շահեկան, իրարու կը յաջորդեն ճարտար հիւսուածքով, առատօրէն ու հետ ի հետէ հետաքրքրութիւն մը արթնցնելով ամէնուն մտքին մէջ։ Յուզումնալից դէպքերու, սպանութեանց, արկածախնդրութեանց, վերջապէս ամէն կարգի տառապագին եղելութեանց կենդանի ու աչքառու տողանցում մը պիտի պարզէ այս նոր վէպը, որ աւելորդ է ըսել, պարզ ու հրապուրիչ լեզուով մը գրուած ըլլալուն, ժողովրդեան ամէն դասակարգերու մատչելի պիտի ըլլայ։ Անգամ մը կարդացողը ա՛լ չպիտի ուզէ ինքզինքը զրկել այս նոր թերթօնին ընթերցումէն, ուր մէջ ընդ մէջ դէպքերը ու պատկերները անհաւատալի ըլլալու աստիճան առատ ու միեւնոյն ատեն յանկուցիչ են։

ԱԼԲՈՒԱՎԱՃԱՌԸՆ հետ, զոր առաջին երեսին մէջ կը հրատարակենք, եւ որ մեծ ընդունելութիւն գտած է մեր ընթերցողներուն կողմէ, իր սրտազդեցիկ դրուագներով, այս նոր թերթօնին հրատարակութիւնը, Արեւելքի նիւթերուն մէջ պէսպիսութիւն մը պիտի դնէ, որ թերթի մը գլխաւոր յատկանիշը պէտք է ըլլայ։ Անշուշտ մեր ընթերցողները պիտի գիտնան համբերել մինչեւ

ՅԱՌԱՋԻԿԱՅ ՇԱԲԱԹ ՕՐ
ԵՐԲ ՊԻՏԻ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ
ՄԵՐ ՆՈՐ ԹԵՐԹՕՆԸ

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՍ ՏԸ ՔՈՆՍԹԱՆԹԻՆՈՓԼ)

ՎԻԷՆՆԱ, 20 մարտ. — Երեսփ. Ժողովը, այսօր, աւարտեց Աւստրիոյ-Հունգարիոյ պետական պայմանագրութեան ու մաքսային սակագնի վերաբերեալ ծրագիրներուն առաջին ընթերցումը։ Այդ ծրագիրները յղեց մասնաւոր յանձնաժողովներու։

ԲԱՐԻԶ.— Ծերակոյտը սկսաւ ընդհանուր ելմտացոյցին վիճաբանութեան։ Պ. Ռուվիէ, ելմտական նախարարը, յայտարարեց թէ որոշած չէ փոփոխութիւն մը կնքել՝ ելմտացոյցը հաւասարակշռելու համար։ Կ'երեւայ, սակայն, թէ առանց նոր տուրքերու հաստատման, կարելի չըլլայ ձեռք բերել 1904ի ելմտացոյցին հաւասարակշռութիւնը։ Ելմտացոյցին ընդհանուր վիճաբանութիւնը յետոյ փակուեցաւ։

ՊԵՐԼԻՆ.— Գերմանիոյ Խորհրդարանը քուէարկեց արտաքին գործոց նախարարութեան ելմտացոյցը։

ԼՈՆՏՈՆ. — Այսօր քաղաքապետութեան պաշտօնատանը մէջ մեծ ընդունելութիւն մը կատարուեցաւ ի պատիւ Պ. Ջէմպըրլէնի, որուն շնորհաւորական ուղերձ մը յանձնեց Լորտ-Քաղաքապետը։ Գաղթային նախարարը շնորհակալութիւն յայտնեց եւ ըսաւ թէ հարաւային Ափրիկէ կատարած ուղեւորութիւնը համոզած է զինքը որ պատերազմը անխուսափելի էր։ Յետոյ սեղան մը տրուեցաւ քաղաքապետութեան պաշտօնատանը մէջ։ Ներկայ էին բոլոր նախարարները, Լորտ Ռօզպէրի եւ ուրիշ բարձրաստիճան պաշտօնատարներ։

(ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՕՆԱԼ)

ԲԱՐԻԶ, 20 մարտ.—Ծերակոյտը այսօր սկսաւ ելմտացոյցին վիճաբանութիւնը։ Յանձնաժողովին տեղեկագիրը 25 միլիոն ֆր.ի խնայողութիւն մը կ'ընէ՝ Երեսփ. Ժողովին կողմէ քուէարկուած ելմտացոյցէն։

—Տիկին Վալտէք-Ռուսոյի վիճակը նորէն բարւոքեցաւ զգալապէս, վտանգը անցած է։

ԳԱՀԻՐԷ.— Բժիշկներուն խորհրդով Գերմանիոյ գահաժառանգը եւ եղբայրը ուղղակի Հռոմ պիտի երթան, ուր պիտի գտնուի նաեւ Վիլհէլմ կայսրը։

ՍՈՖԻԱ.— Հաւանական կ'երեւայ որ համաձայնութիւն մը գոյանայ նախարարապետ Պ. Տանէվի ու պատերազմական նախարար Բաբրիքօվ զօրավարին միջեւ՝ զինուորական վարկերէն զեղչ մը ընելու հիման վրայ։

ԲԼԻՄԱՈՒԹ.— Կը ծանուցուի թէ սոսկալի ուրական մը ծագեր է մեծ Բանարկաններուն մէջ։ Բուռն նաւեր ընկղմեր են։ Մարդու զոհերու թիւը տակաւին յայտնի չէ։

ՊԵՐԼԻՆ.— Վիլհէլմ կայսրը Հոհենցոլերն զբօսանաւով Քօբէնհակ պիտի ուղեւորի։ Այդ նաւին պիտի հետեւին Սըլայբնէր թորփիլատարը եւ Նիմֆ յածանաւակը։

ԲԱՐԻԶ.— Գիշերը ծանր շփոթութիւններ ծագեցան Միջինքի առթիւ։ Պուլվարներուն վրայ պատող դիմակաւորները տապալեցին եւ բռունցքի հարուածներ տուին իրենց հանդիպած բոլոր կիններուն եւ մանկամարդ աղջիկներուն։ Դանակի հարուածներ փոխանակուեցան ամբոխին եւ դիմակաւորներուն միջեւ։ Ոստիկանութիւնը 965 հոգի ձերբակալեց։

ԼԻԶՊՈՆԱ.— Երէկ տեղի ունեցաւ Իտալացի եւ Ֆրանսացի սուսերամարտիկներուն մրցումը, խուռն բազմութեան մը առջեւ։ Իտալացի սուսերամարտիկը ծանրապէս վիրաւորուեցաւ։

ԱԹԷՆՔ.— Նորկիոս Թագաւորը մօտերս Ապոլլոնիայի մէջ տեսակցութիւն մը պիտի ունենայ Ռումանիոյ Թագաւորին հետ։

—Կ'ըսուի թէ Հապէշիստանի Թագաւորը Աթէնքի արուեստահանդէսը պիտի այցելէ։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 7 Մարս

Օսմ. Քօնսոլիտէ Սեռի Դ.	Ո. Ո.	32	35 1/2
Ամէնէն բարձր գին	»	33	03 1/2
Ամէնէն վար գին	»	32	35
Րումէլիի Երկաթուղի գոց.	Ֆր.	125	—
Ամէնէն բարձր գին	»	126	25
Ամէնէն վար գին	»	125	—

ԲԱՑՈՒՄ 8 Մարս

Օսմ. Քօնսոլիտէ Սեռի Դ.	Ֆ. Կ.	32	37
Րումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	125	37
Շիրքէթի Խայրիէ		30	—
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		—	—
Օսմ. Պանքա		—	—
Քրէտի Ժէնէրալ Օթմ.		—	—
Նօւ. Օթմ. Շանժ է Վալէօռ		6	13
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	22
Թրամուէյ բաժնեթուղթ		6	50
» ժուիսանս		1	95
» պարտաթուղթ		494	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ		497	—
Թրանսվալ		145	—
Քրէտի Ֆոնսիէ Էժիբսիէն		368	—
Լավըրիոն		22	—
Անատոլուի երկաթուղի բաժնեթուղթ		12	42
« պարտաթուղթ «		527	—

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	111	15
» » » չէք	»	110	38
Բարիզ » »	ֆր.	22	67
» » » չէք	»	22	63 3/4
Պէրլին անտոկոս չէք	մարք	18	57
Վիէննա չէք	ֆիոր.	21	06

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	22
Անգլիական ոսկի	»	110	—
Բօլ էմբէրիալ	»	90	—
Քրիմիք	»	51	08
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	03
Մէճիտիէ	»	—	—
[illegible]	Օ. Ո.	8	60

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 20 Մարս

Անգլիական Քօնսոլիտէ	91	37
Օսմանեան Ռանթ սէրի Բ.	60	25
» » » Դ. բաց.	29	87
» » » Դ. գոց.	29	87
Օսմանեան Պանքա	14	37
Ռուսական 1890	—	—
Հելլենական 5 %	42	50
» Մոնօբոլ	44	50
Պուլկարական 1888	92	—
Էժիբսիէն իւնիֆիէ	107	87
Տօմինիա	105	—
Թրանսվալ	5	68
Ալթին երկաթուղի	12	50
Փոխանակագիր	25	38 3/4

ԲԱՐԻԶ, 20 Մարս

Ֆրանս. Ռանթ 3 %		99	40
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ. բաց.	Ղրշ.	30	47
գոց.		30	20
» » » Բ.	»	61	10
» » » Գ.	»	32	25
Օսմ. Կայս. Պանքա	Ֆր.	609	—
Օսմանիէ	»	—	—
Րումէլիի երկաթուղի	»	138	25
Օսմ. մաքսատուն	»	481	—
Օսմ Ռէժի	»	377	—
Բրիօրիթէ Թիւրք 4 %	»	—	—
Քրէտի Լիօնէ	»	1120	—
Իտալական Ռանթ	»	102	50
Սպանիական արտաքին	»	91	37
Թրանսվալ	»	145	50
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	170
Դրամագլուխ	»	—	—

ՊԵՐԼԻՆ, 20 Մարս

Թուալը	Ֆր.	—	—
Րումէլիի երկաթուղի	»	132	50
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	103	90
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	35

ՎԻԷՆՆԱ, 20 Մարս

Փոխան. Լոնտոնի վրայ	Ֆր.	239	90
Րումէլիի երկաթուղի	»	120	—
Օսմ. Ռէժի	»	—	—

ՊՐԻՒՍԷԼ, 20 Մարս

Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.	29	87
Րումէլիի երկաթուղի	127	—

{Էն Առաջ Սա Կարդացէք}

ՀՈՎԱՆՈՑԱՎԱՃԱՌ

ՄԻՀՐԴԱՏ ՀԱՅԿԱԶՆԵԱՆ

Քանի մը հարիւր կամ հազար ղրուշ ծախսելով կը գնէք կամ շինել կու տաք զգեստ, շապիկ, ֆէս եւ գլխարկ՝ վայելելու եւ վայելցնելու համար։ Աղէկ։ Բայց ինչ օգուտ. եթէ անձրեւի մը բռնուիք ու եթէ հովանոց չունենաք — կամ անձրեւ չանցնող հովանոց մը — ատոնք ամբողջ կը բծաւորին եւ նորութեան շէնքշնորհքը չի մնար վրանին։ Ուստի, խնամով շինուած, ձեւաւոր եւ բնաւ անձրեւ չթափանցող ՀՈՎԱՆՈՑ մը գնեցէք Ղալաթիոյ հռչակաւոր հովանոցավաճառ Միհրդատ Հայկազնեանէն։ Գոհ կը մնաք։

ՕՍՄ. ՃԱՐՏԱՐԱՐՈՒԵՍՏ

ԸՆՏԻՐ ԿԻՐ ԵՒ ՇԱՂԱԽ

ՇՈԳԵՇԱՐԺ ԳՈՐԾԱՐԱՆ, ՍԹԷՆԻԱ
Գ. ՔԷՕՍԷՕՂԼՈՒ, Կ. ԼԻՆԱՐՏՕ
ԵՒ ԸՆԿ.

Այս կիրը, որուն սպառումը մեծապէս աւելցած է վերջին երկու տարիներուն մէջ, շատ կարեւոր բարւոքում մը կրած է շնորհիւ ճարտարապետ Պ. Կ. Լինարտօյի, որ գիտական երկար հետազօտութիւններէ յետոյ, յաջողած է գտնել գերազանցապէս հիտրօլիք կիր մը։ Լաւագոյն արդիւնքներ տուած է այս կիրը, ծովու եւ անուշ ջուրին տակ։ Օտար առաջնակարգ հիտրօլիք կիրերէն աւելի աղէկ է անվիճելի կերպով։ 200 օսմ. ոսկիի պարգեւ մը պիտի տրուի անոր, որ ապացուցանէ թէ այս կիրը հիտրօլիք չէ գերազանցապէս։ Երեք պայմաններ կը միացնէ իր մէջ.— Խնայողութիւն, առողջարար հանգամանք, հաստատունութիւն։

Կեդրոնական մթերանոց, Կալաթիա, Քալաֆաթ-Եէրի, թիւ 63, ատաղձավաճառ Պ. Քէօսէօղլու Խարալամպոսի մեծ մթերանոց։ Մասնաճիւղերն են Պոլիս, Քէրէսթէճիլէր, թիւ 394, Գատըգիւղ քարափին վրայ, Եանի Միքայէլի քով, Սամսոն Անաստօղլու Եղբարք։ 56—105

ՏԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

ԻՒՆԻՕՆ Ապահովագրական Ընկերութեան Տնօրէնութիւնը 1/14 մարտէն սկսեալ իր գրասենեակները փոխադրած է, Պոլիս, Սուլթան Համամ, Նորաշէն Քաթըրճի օղլու քասաժը։ 13—20

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852
Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396 ՄԵԾ-ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396
ԵԱՆԻ ԳԱՐԵՃՐԱՏԱՆ ՎՐԱՑԻ ՑԱՐԿԸ
(Ճիշդ Զաքարճեանց դէմը)

Նուրբ, ճաշակաւոր եւ դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստէն, յար եւ նման բնականի, դէմքի ձեւաւորութիւն, ըստ տարիքի, ծամողութիւն, եւ ազատ արտասանութիւն երաշխաւորեալ։ Ինչպէս նաեւ կատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ անցաւ ատամնահանութիւն։

Ձմեռները կիրակի օրերն ալ, (մինչեւ կէս օր) ինչպէս նաեւ ամէն օր, (մինչեւ կէս գիշեր) հիւանդ կ'ընդունին։

ԻԼԱՆ

Նիգօլաքինին Արապօղլու Բաքալ Օհաննէս էֆ. զիմմէթինտէ Մահքիւմինպիհ օլան ալաճաղընըն թէէմինը իսթիֆասը իչիւն Կէտիկ-Փաշա ճիվարընտա Պայազիտ ճատտէսինտէ չէհրը 100 ղրուշ իճար կէթիրիր 81 նումերօլը դաաիրէի տիւքքեանընտա 120 սէհիմ իթիպարըյլա մէխունը մուամալէյին բէտէլլերինտէն մինճէգիլէն միւթէսարրըֆ օլտըղը 10 սէհիմ հիսսէսի պուլունան ագարէ մէվգըի միւզայետէյէ գօնըլարագ օսմանլը լիրասը 100 ղրուշ հիսապըյլա 1900 ղրուշտա թալէպի էօհտէսինտէ գալմըշ վէ թարիխը իլանտէն իթիպարէն 31 կիւն եանի կէլէճէք նիսանը ռումինին 5ինճի ճումա իրթէսի կիւնի սաաթ 10տա գատար 100տէ 5 զամմ գապուլ օլընմասը վէ զիքր օլունան եէվմ վէ սաաթտէ սօն միւզայետէսի պիլ իճրա գարարը գաթիսի վիրիլէճէկ թալիպի էօհտէսինէ կէչիւրիլմէսի մուգարրէր պուլունմըշ օլտուղընտան վէ անտէն սօնրա հէր նէ զամ վուգուպուլուրսա գապուլ օլունմայաճաղընտան մէզքիւր հիսսէյէ նիւզտէ պէշ զամլէ թալիպ օլանլարըն վէ տահա զիատէ մալիւմաթ ալմագ իսթէյէնլէրին միւտտէթի մէզքիւրէ զարֆընտա պէտէլը միւզայետէսինին էօշիւրինէ միւսավի բէյ ագչէսիլէ պէրապէր Մահքէմէի Թիճարէթ իճրա տաիրէսինէ մուրաճաաթ էյլէմէլէրի եէվմը վագթը մէզպուրտէ մէզքիւր տիւքքեան բիշկեահընտա մէմուրը միւվաճէհէսինէ հազըր պուլունմալարը տաիրէյի մէզքիւրտէն իլան օլունուր։

Ֆի 5 Մարտ Սէնէ 319

ՄՈՒՉՈՒԱԼ ԼԱՅՖ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ՆԻՒ-ԵՈՐՔԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1843ին

Պահեստի գումար ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՐ 687 ՄԻԼԻՈՆ Ֆրանք

Ապահովագրական ամէն կարելի դրութիւններ կը գործածէ. խառն ապահովագրութիւն, ամբողջ կեանք, զուգակցեալ դրամագլուխ, ցմահ եկամուտ, եւայլն

Մուչուալ Լայֆի սակագինը եւ ապահովագրութեան զանազան դրութիւնները չունին հաւասարը մի ապահովագրութեան. — Առաւաւելեալ պայմաններ, վճարման դիւրութիւնք: Տեղեկութեանց համար դիմել առ Գ. Ֆ. ՀԷՐ, ընդհանուր գործակալ, Խնաէէթ խան, Վօյվօտա փողոց, Ղալաթիա, Կ. Պոլիս: 579

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
10,000,000 ՕՍՄ. ՈՍԿԻ ԴՐԱՄԱԳԼԽՈՎ

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝	Ղալաթիա
ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ՝	Պոլիս, Եէնի ճամի
ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ՝	Բերա, Շիտակ ճամբան Թ. 347

ԳԼԽԱՒՈՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ԼՈՆՏՈՆԻ ԵՒ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ

Ատալիա, Ատանա, Այտըն, Աֆիօն-Գարահիսար, Հալէպ, Աղեքսանդրիա, Էտիրնէ, Էնկիւրի, Պաղտատ, Պէյրութ, Պրուսա, Գասթէմունի, Դամասկոս, Գոնիա, Լառնագա, Գահիրէ, Մէրսին, Միտիլլի, Ուշաք, Բորդ-Սաիտ, Սելանիկ, Սամսոն, Սըվազ, Իզմիր, Տրապիզոն:

Որոշեալ պայմանաժամով կամ ընթացիկ հաշուի (գօնթ-գուրան) փոխատուութիւն կ'ընէ, արժեթուղթեր կամ փոխանակագիրներ (բոլիցա) պահեստ առնելով:

Փոխանակագիրներ կը զեղչէ: Թուրքիոյ եւ օտար երկիրներու գլխաւոր քաղաքներուն վրայ փոխանակագիրներ, չէքեր, վարկագիրներ ու հեռագրական օրտիններ կուտայ:

Ընթացիկ հաշիւներ կը բանայ, արժեթուղթեր եւ արժեքաւոր առարկաներ կ'ընդունի ու կը պահէ:

Թուրքիոյ եւ արտասահմանի մէջ կուբոններ եւ փոխանակագիրներ կը գանձէ, սակարանական հրամաններ կը գործադրէ, զանազան տեսակ դրամներ կը փոխէ, կ'առնէ ու կը ծախէ:

Օսմ. Պանքան հետեւեալ պայմաններով եւ տոկոսներով դրամ պահեստի կ'ընդունի.—

2 տարի պայմանաժամով պահեստի համար տարեկան 100ին 3 ու կէս տոկոս կուտայ. մէկ տարի պայմանաժամով պահեստի համար՝ տարեկան 100ին երեք: 6 ամիս պայմանաժամով պահեստի համար տարեկան 2 ու հարիւր, 3 ամիս պայմանաժամով պահեստի համար տարեկան $1^1/_2$ ու հարիւր:

Գոյնոյ գործակալութիւնը վերոյիշեալ բոլոր գործառնութիւնները կը ստանձնէ, եւ ասկէ զատ ապրանքներու վրայ փոխատուութիւններ կ'ընէ եւ գօնսինեասիոնով եւ ազատ տէբոզիթօյով ապրանքներ աւանդ կ'ընդունի:

Բերայի մասնաճիւղը նմանապէս կը կատարէ Պանքային վերոյիշեալ բոլոր գործառնութիւնները (բացի ապրանքներու վրայ կատարուածներէն), եւ ամիջապէս յանձնելու պայմանաւ կը գնէ եւ կը ծախէ զանազան վիճակահանութեանց արժեթուղթեր, ինչպէս Վիլ տը Բարիի, Բուտիլի երկաթուղեաց, Հելլենական կամ Բանամայի վիճակահանութեան արժեթուղթեր եւլն. եւլն.: Գոյնոյ գործակալութիւնը եւ Պերայի մասնաճիւղը կը ծախեն նաեւ. Րումէլի երկաթուղեաց արժեթուղթերու բրօմէսները եւ Օսմ. Պանքային Թուրքիոյ մէջ հաստատուած միւս բոլոր գործակալութիւններուն նման կ'ընդունին տարեկան 2% տոկոսով մինչեւ 100 օսմ. ոսկի, ընթացիկ հաշւի բանալով:

Օսմ. Պանքան $3^1/_2$% ֆրանսական եւ 3% գերմանական Ռանթերու փոխարէն գումարներ փոխ կուտայ, պզտիկ ընթացիկ հաշւի դրութեամբ. յիշեալ Ռանթերը պահեստի դրուած արժեթուղթերու յատուկ տօսիէին մէջ կը պահուին: Պահեստի դրուածներու քանակին աւելնալուն համեմատութեամբ, եղած փոխատուութիւնն ալ հետզհետէ կ'աւելնայ:

ԹԻ ԿՐԷՇԱՄ

ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
Ի ԼՈՆՏՈՆ

Ընկերութեան դրամագլուխը 31 դեկտ. 1898ին

162, 924, 140 ֆրանք

Տարեկան եկամուտ, տոկոսներու եւ ապահովագրութիւններու հետ 31 դեկտեմբեր 1898ին

29, 765, 473 ֆրանք

Ընկերութեան հաստատութենէն Թուականէն՝ այսինքն 1848էն ի վեր, ապահովագրեալներու եղած վճարմունք, եկամուտ, թօշակ, եւն.

362, 858, 507 ֆրանք

1898 տարւոյն մէջ ընկերութիւնը 6619 բօլիսներ տուած է որոնց 58,680,000 գումարի դրամագլուխ մը կը ներկայացնեն:

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել ընդհանուր գործակալներուն՝ Գ. Գ. ԵՏՈՒԼԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ, Պոլիս, Մէյտանճըգ փողոց, Ալտըմէմի խան:

Մէյնարդներուն յաւ վարձատրութիւն տրուի ըլլայ:

Փոխ-գործակալութիւն, Ղալաթիա.

ԻՒՆԻՕՆ

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ
Ապահովագրական Ընկերութիւն
Հաստատեալ ի Բարիզ 1828—1829
Վանտոմի հրապարակ, թիւ 9 սեփական շէնքին մէջ

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ

Մինչեւ 1900ի վերջը հաստուցեալ վնասներ	252	Միլիոն ֆրանք
1900ին գանձուած ապահովագին	21	» »
Դրամագլուխ և պահեստ	107	» »
Ընթացիկ ապահովագրութիւններ 1900ին	19	Միլիառ »

ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂ

Մինչեւ 1900ի վերջը հաստուցեալ վնասներ	120	Միլիոն ֆրանք
Ընթացիկ ապահովագրութիւններ 1900ին	260	»
Դրամագլուխ և պահեստ	153	» »
1900ին գանձուած ապահովագին	17	» »

Արեւելքի համար մասնաւոր սակացոյց գեղչեալ գիներով: Նպաստաւոր պայմաններ անհամեմատ կերպով աւելի գերազանց քան ուրիշ ո՛ և է ընկերութեան պայմանները: Նախարաժիններու տարուէ տարի անփոփոխ վճարում. որով մինչեւ ապահովագրեալը ՁԵՐՄ է այն վնասներէն և յաւելումներէն, որ [illegible] ընկերութիւններու բարդման (accumulation des bénéfices) ՑՈՒԻՐ և ՎՆԱՍԱԿԱՐ դրութեամբ գործող ընկերութեանց կ'ապահովագրուին:

Ընկերութեան դրամատունն է ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍԵՐԱՆ ՊԱՆՔԱՆ

Թուրքիոյ և Արեւելքի Տնօրէնութիւն
Կ. Պոլիս, Կալաթա, Թօփհանէլէրօղլու խան, Օսմ. Պանքային դիմացը:

Գործակալութիւնք Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքաց մէջ:

ԼՈՒՍԱԳՈՅՆ ՄԱՔՐՈՂԱԿԱՆԸ
HUNYADI JANOS

Անմիջական ապահով եւ դիւրին կերպով կ'ազդէ
Տիեզերահռչակ նամբա

ՋԳՈՒՇԱՆԱԼ ԽԵՂԾԻՔԷՆ

Պահանջելու է հետեւեալ անունը պարունակող պիտակով շիշեր

ANDREAS SAXLEHNER

Կը ծախուի գլխաւոր դեղագործանոցներուն և դեղարաններուն մէջ: 387

ԲԱԹ ՏԸ ՆԱՖԷ ՏԸԼԱՆԿՐԸՆԻԷ

PATE DE NAFÉ
DELANGRENIER

Շատ ախորժելի նաշաբագատ մըն է ընդդէմ կուրծքի հիւանդութեանց: Բարիզի Ֆագիւլթէին ու հիւանդանոցներուն 40է աւելի բժիշկներուն կողմէ հռչակուած է իբր շատ ազդեցիկ դեղ մը ընդդէմ ՀԱԶԻ, ՑՕՂԱՑԱՒԻ ու ՊՐՕՆՇԻԹԻ:

Տըլանկրընիէ մարքան պահանջել:

Կը գտնուի ամէն դեղարաններու մէջ:

25—30

ԳԱՐԱՃԻԿԷՐ ՍԱՆՃԸԼԱՐԸ

ԼԵԱՐԴԻ ԽԻԹԵՐ

Անոնք որ դժբախտութիւն ունեցած են լեարդի խիթերու (գարաճիկէր սանճըլարը) ենթարկուելու, գիտեն որ և ոչ մէկ ցաւ, ո՛չ մէկ խոստումը այս խիթերուն չափ սաստկութեամբ կը նեղէ մարդը: Հիւանդը՝ ցաւերուն սաստկութենէն ո՛չ կրնայ նստիլ, ո՛չ ալ անկողնին մէջ հանգիստ ընել. շարունակ վերմակը կը հանկռտէ, տաք, պաղ քրտինք կը թափէ ու կը հեծէ:

Ուրախութեամբ կը ծանուցանենք որ այս սոսկալի հիւանդութիւնը հիմա կը բժշկուի օրական երեքէն վեց դեղահատ առնելով: Ֆրանսայի առաջնակարգ բժիշկներէն Տօքթ. Տիւկաի պատրաստած դեղահատները, այսինքն pilules hepatiques du docteur Dugas արդարեւ ամէնէն ազդեցիկ դարմանն են այս լեարդի հիւանդութեան զոր կը բուժեն հիմնապէս և ապահովապէս, կարճ ժամանակի մէջ: Ցաւերուն սաստկացած ատեն օրական վեց, իսկ թեթեւցած ատեն օրական երեք չորս դեղահատ՝ [illegible] են հիմնապէս բուժելու լեարդի ամէն տեսակ հիւանդութիւն ու խիթ, մաղձոտութիւն (սափրա) և դեղնութիւն (սարըլըգ) և մաղձի ու լեարդի ուրիշ հիւանդութիւնները, ասիկա ապացուցուած է հազարաւոր փորձերով:

Կը ծախուի Կ. Պոլիս Պաղչէ գարու Բէւշիւքեան դեղարանը: Սուլթան Համամ Մեղիքի Լինօս և Պօնտեգիանօս դեղ մթերանոցները և ուրիշ ամէն տեղ:

Լ'ՈՒՐՊԷՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ
Հաստատուած 1838ին

Դրամագլուխ եւ պահեստի գումար բէկ
76 միլիոն ֆրանք

Կեդրոնական վարչութիւն Բարիզ, Բէլլիւի փողոց թիւ 8 և 10

—o—

Գործակալութիւն Կ. Պոլսոյ Ղալաթիա, Վօյվօտա, Լօրանտօ խան: Դրամատուն Ը. Կէրտանեան, բոլոր Թուրքիոյ համար, Բալթա Լիման:

ՋԵՐՄԱՄԻՋՈՒԹԵԱՆ

ԱՄԵՆԷՆ ԱԶԴՈՒ ԴԱՐՄԱՆԸ

Երկոտասնորդական դեղթութիւններէ տալով եղած ջերմամիջութեան ու ամէն կարգի հասարակ որ եթէ անխնամ ձգուելով չի գործածուին, սոսկալի հետեւութիւններ կ'ունենան և մինչեւ իսկ որ զգեցուցին կը գրկեն դմարդ: Թէ նոր սկսած և թէ հինցած ՋԵՐՄԱՄԻՋՈՒԹԻՒՆՆ անմիջապէս կերպով ու հիմնապէս առաձելու համար ՍԱՆԹԱԼ ՍԱԼՕԼԷ ԷՄՄՐԻ անունով դեղ մը հնարուած է որ քինատօանուորը չխանգարելով կարճ ժամանակի մէջ կատարելապէս կ'անհետացնէ հիւանդութիւնը, առանց հետք մը ձգելու:

Ջերմամիջութեան համար թէեւ շատ մը դեղեր կան, բայց անոնք ստամոքսը խանգարելէ և միզամուղն ու ամորձիք ները ուռեցնելէ և հիւանդը յուսահատեցնելէ ուրիշ բանի չեն ծառայեր. մինչդեռ ՍԱՆԴԱԼ ՍԱԼՕԼԷ ԷՄՄՐԻ բոլորովին զերծ է այդ անպատեհութիւններէն: Հետեւաբար անոնք որ այս կարգի ծանրակ հիւանդութեանց ենթակայ են ու չեն ուզեր այս գիտական մեթոտով պատրաստուած դեղը գնել, պարտէր ողջ ժամանակ ձգելու կ'ըլլան և ուղղակի կը վնասեն իրենց առողջութիւնը:

Սանդալ Սալօլէ էմմրին կը ծախուի մայրաքաղաքիս և գաւառներու մեծ դեղարաններն ու դեղ մթերանոցները: Զգուշացէք անուններու նմանութենէն: ԷՄՄՐԻ անունը փնտռեցէք:

Կը ծախուի Նէշի ճամի բաղը Բէւշիւքեան դեղ. Սուլթան Համամ Մէգիքէ, Լինօս, Պօնտեգիանօ դեղ մթերանոցներն ու Պաղճէ Գարու Բէւշիւքեան դեղարանը:

897 17—30

ԱՐԵՒԵԼՔԻ
ՏՊԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ

ՄԱՔՈՒՐ ԵՒ ՃԱՇԱԿԱՒՈՐ ԿԵՐՊՈՎ ԿԸ ՏՊՈՒԻՆ
Թուրքերէն, Հայերէն, Ֆրանսերէն եւ Յունարէն
ԼԵԶՈՒՆԵՐՈՎ
ՀԱՆԴԷՍՆԵՐ, ՏԵՏՐԱԿՆԵՐ, ՄԱՀԱԶԴՆԵՐ, ՀՐԱՒԻՐԱԳԻՐՆԵՐ, ՆԱՄԱԿԱԳԼՈՒԽՆԵՐ, ԱՅՑԱՔԱՐՏԵՐ, ՔԱՐԹ-ԱՏՐԷՍՆԵՐ ԵՒ ԱՄԷՆ ԿԱՐԳԻ ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ ԴԻՒՐԱՄԱՏՉԵԼԻ ԵՆ

ԱՄԷՆ ՕՐ ՄԻՆՉԵՒ ԿԷՍ ԳԻՇԵՐ ՈՒ ԿԻՐԱԿԻ
ՕՐԵՐՆ ԱԼ ԲԱՑ Է ՏՊԱՐԱՆԸ
ԳԻՆԵՐԸ ՉԱՓԱՒՈՐ ԵՆ ՎՃԱՐՄԱՆՑ

ՌՕՍԻԱ

COMPAGNIE ROSSIA D'ASSURANCES

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՌՈՒՍԻՈՅ ԿԱՅՍԵՐ 1881Ի ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ԱՐՏՕՆՈՒԱԾ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Բեդերսպուրկ

Ընկերութիւնը խիստ նպաստաւոր պայմաններով ապահովագրութիւններ կը կատարէ ընդդէմ հրդեհի, ամէն տեսակ արկածներու, ճամբորդութեան ատեն ապրանքներու, երկաթուղիի ու շոգենաւի մէջ, ապրանքներու փոխադրութեան ու նաւերու սառոյցէ խորտակուելու դէմ, ինչպէս նաեւ կեանքի վրայ, ամէն կարգի պայմաններով:

Ընկերութեան դրամագլուխը, ամբողջապէս վճարուած	10,666,667 ֆ.
Ապահովութեան գումար	120,000,000 »
Ապահովագրեալներուն վճարուած գումար	249,400,000 »
1901 տարւոյն մէջ դանձուած ապահովագին ու տոկոս	54,000,000 »

Ընդհանուր Տնօրէն	Ընդհ. գործակալ Թուրքիոյ համար
Ա. ՀԻՒՐՍՈՒՐԶ	ԹԷՕՏՕՐ ՐԷԹՌԷՆ

Ընդարձակ մանրամասնութեանց համար դիմել Ղալաթիա, քարափին վրայ, Ընկերութեան տեղը գործակալութեան գրասենեակ: 524

LE PHENIX AUTRICHIEN

ՖԷՆԻՔՍ ՕԹՐԻՇԻԷՆ

ԿԱՅՍ. ԹԱԳ. ԱՌԱՆՁՆԱՇՆՈՐՀԵԱԼ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Հիմնուած 1860ին Վիէննայի մէջ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ ԵՒ ՊԱՀԵՍՏԻ ԳՈՒՄԱՐ

Հրդեհի ճիւղ 17,000,000 Քր. Կեանքի ճիւղ 31,008,000 Քր. Ծովային ճիւղ 15,264,915 Քր.

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆՆ Է, Կ. ՊՈԼԻՍ ՔՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷ

Գրասենեակները, Կ. Պոլիս, Համօբուլօ խան, 52—56

745

Լիազօր Ներկայացուցիչ
Գ. ՖԷՐԱՑԵԱՆ

Ծանօթ. —Գաւառներու մէջ լաւ և գործունեայ գործակալներ կ'ընդունուին:

Պէտք պահէք ձեր դէմքին գեղեցկութիւնն ու թարմութիւնը գործածելով մասնաւոր բրնձափոշի

La VELOUTINE

պատրաստուած Ֆիլլօին

ձեռ. 584

CH^les FAY, Perfumista
PARIS, 9, Rue de la Paix, 9, PARIS

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ընդմէջ Հըլի, Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ալպանօ	1069	Գօմօ	1497	Կօզօ	1011	Մալմօ	724	Րօզարիօ	186
Ալէբթ	3607	Գօնկօ	2906	Կրօտնօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սաբֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Գորսօ	895	Հիրօ	775	Մարդէլլօ	3709	Թէբիօ	1735
Արիոսգօ	2271	Տիտօ	4311	Հիտալկօ	1581	Միրատօ	3557	Սիլվիօ	1193
Պասանօ	1822	Տօմինօ	937	Հինտու	3720	Միլօ	1057	Սրէրօ	1200
Պորտինօ	1264	Տուրօ	2383	Հորադիօ	3600	Մօնդէպէլլօ	1735	Թասօ	1328
Պրավօ	1076	Տրապօ	1713	Հումպէր	595	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Պըլինօ	841	Տինամօ	504	Իսկօ	2354	Նէրօ	1083	Թօբիօ	3827
Պըֆֆալօ	4431	Էպրօ	2464	Իտաճօ	5540	Օնիօ	4100	Թօլէտօ	1470
Պէյրօ	1671	Էլտօրատօ	1520	Ճիւնօ	1080	Օնեարիօ	4036	Թօրրիտօ	487
Պալիրսօ	1337	Էրազօ	1841	Քլէօս	1053	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	2429
Պամէօ	1244	Ֆիտօ	954	Քօլրինօ	2307	Բալէրմօ	1637	Վասքօ	1914
Պազօ	1094	Ֆինլանտ	1828	Քօմօ	1700	Բօլօ	510	Վօլօ	1289
Զիրակօ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1053	Րիալթօ	2229	Վօլթուրնօ	2396
Սիտէրօ	1831	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէանդրօ	2272	Րինալտօ	1663	Եէտօ	1850
Պլիօ	2697	Կալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1643	Րօլլօ	1613	Զէրօ	1200
Պոլըզատօ	4235	Կիզանօ	1243	Լօրէնզօ	3191	Րօմէօ	1789		

Թոնիօ շոգենաւը, նաւապետ Ճօնս, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած է

Միքատօ շոգենաւը, նաւապետ Ուօրտ, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս կը սպասուի ամսոյս 21ին:

Ալիքօ շոգենաւը, նաւապետ Պինկամ, ընդհանուր վաճառքով այժմ կը բեռնաւորի ի Հըլ ուղղակի Պոլիս գալու համար:

Դիմել առ գործակալս Տ. ՀԻԼՏ ԷՆՐԻԶՕՏ
Թիւ 23—24, Բէւշիւք Մեհէթ խան, Ղալաթիա 377

COMP RUSSE

Navigation à Vapeur et de Commerce
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթուան երթեւեկութիւններ

Գշ.	4/17	Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի
Դշ.	5/18	Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ, հաղորդակցութիւն Աղեքսանդրիաէն Բոր-Սայիտ, Եաֆա, Պէյրութ, Թարապուլուս
Դշ.	5/18	Պուրկազ, Վառնա, Օտեսա ժամը 3ին յետ միջօրէի:
Եշ.	6/19	Ինէպօլու, Սինոպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Ռիզէ, Պաթում ժամը 8ին միջօրէէն առաջ:
Եշ.	6/19	Սեվաստապօլ ժամը 10ին միջօրէէն առաջ:
Ուր.	7/20	Օտեսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ
Շբ.	8/21	Տարտանէլ, Միտիլլի, Իզմիր, Փիրէ, Թարապլուս-Շամ, Պէյրութ, Եաֆա, Բոր-Սայիտ, Աղեքսանդրիա ժամը 4ին յետ միջօր ին:

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԶՆԻ
Ն. ՊԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Ծանօթ ուղղակի Բոմպէյի համար: Առաջին կարգի 245 ֆրանք. Բ. կարգի 175 ֆրանք. Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին՝ Թօփ Հանէ Պազարճի ճամբայ 516 *Թ. ՊԼՂԻԿ*

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԸՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվրբուլի եւ Պոլսոյ միջեւ բաներ ասլ.

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Վիքդօրիան	10500	Ֆլավիա	3500
Առմէնեան	10500	Էմիրշիրն	3500
Քէսդրիան	10500	Արրժ.ըն	3000
Լանքասդրիան	9000	Ալճէրիան	3500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արապիան	3500
Գօլօմպիան	8000	Ալէնիան	2500
Ծօրնիան	8000	Անատոլիան	2500
Գասդոնիան	8000	Ալգաշիրն	2500
Ֆրրծնիան	8000	Լէսպիան	2000
Ֆալէրնիան	3700	Մինձօ	900
Վավօնիան	3700	Օրբրդօ	800
Ֆլամինիան	3700	Լիսպօն	80
Տալիան	3500		

Ապրանքներու [illegible] կը խնդրուի իրենց ապրանքները փոխադրելու համար Ղալաթիոյ մաքսատունը հանելու համար իրենց հրահանգները տալ [illegible] նաւին 24 ժամ առաջ:

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել
ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՈՆՏԷՆ
Ղալաթիա, քարափին վրայ

600 *[illegible]*

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ
Որք ամիսը երկու անգամ կը բանին
Լիվրբուլի եւ Արեւելքի միջեւ

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Իվէրնիա	18900	Սիլվանիա	5598
Սաքսոնիա	18900	Բաննոնիա	4841
Լուքանիա	12950	Վէրիա	3229
Քամբանիա	12950	Բավիա	2945
Ուլթոնիա	8845	Թիրիա	2936
Ումպրիա	8128	Սիրրիա	2935
Էթրուրիա	8120	Սամարիա	2558
Սէրվիա	7392	Ալէբբօ	2181
Աւրանիա	7269	Շէրպուրկ	161

Դիմել առ ՃՕԼԻ Է ՍԻԿԸՐ
Joly et Seagor

Մէյմէնէթ խան, թիւ 6, 7, 8 Ղալաթիա. Պանքա [illegible] փողոց: 253

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվրբուլի, Գորայի Միջերկրական եւ Սեւ Ծովի միջեւ բանող շոգենաւք

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Րամսէզ	3000	Թիպս	2500
Անպիս	3000	Նէֆթիս	2400
Թէյպըր	3000	Օսայրիս	2250
Քեանոբուս	3000	Բէրա	2250
Ֆարաօ	3000	Սֆինքս	2000
Օսմանլի	3000	Կասբրնի	1500
Մարքօթիս	2500	Կիւյէտ	1500

Դիմել առ Վ. ՈՒԻԹՈԼ Է ԸՆԿ.
Ուէթոլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՕՍ Է ԸՆԿ.

124 *31. Ճէյմս Սդրիթ Լիվրբուլ*

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ՆՈՒՍՈՒՐԵԱՆ